

ony okresní soudy, u kterých nebyly zřízeny pracovní soudy a pro něž toto ustanovení je novou kompetenční normou. S nabytím účinnosti zákona § 42 nemá co činiti. Podle této úvahy prý okresní soudy, pro jejichž obvod byly zřízeny pracovní soudy, nejsou prý od 1. ledna 1952 příslušny k rozhodování pracovních sporů.

V důsledku toho vyvolán byl v některých soudních okresech stav, za kterého není žádného orgánu, který by o sporech z pracovního poměru rozhodoval. Dosavadní kompetenční normy byly zrušeny a okresní soud svoji příslušnost popíral.

Toto popření příslušnosti okresních soudů ve shora uvedených okresech je po našem názoru po právní stránce nesprávné.

Podle § 42 cit. zákona o pracovních soudech je dána příslušnost okresních soudů. Toto ustanovení nabylo účinnosti dne 1. ledna 1952. Účinnosti nabylo, aniž by účinnost

byla vázána podmínkou zřízení nebo uvedení v činnost pracovního soudu. To znamená, že veškeré spory v § 1 cit. zákona uvedené patří k okresnímu soudu, pokud není pro místně příslušný soudní okres zřízen pracovní soud. Jestliže § 42 užívá výrazu »...zřízen...«, pak je tomu rozumět tak, že v tom kterém soudním okrese není pracovní soud v činnosti. Jediné tento výklad také odpovídá podobným případům minulým, příkladně při zřízení krajského soudu v Klatovech nebo při zřízení okresního soudu ve Zlíně.

Právě uvedeným postupem některých okr. soudů ovšem vznikaly značné škody žalujícím zaměstnancům. Zvláště jest poukázati na lhůty § 1162d obč. zák., § 54 zákona, čís. 20/10 ž. ř., a p., jichž běh není zajisté právě uvedenými okolnostmi staven.

Spor byl vyřízen praxí teprve rozhodnutím nejv. soudu z 6. VI. 1952, RI 423/52, uveřejněném ve sb. t. l. č. 400.

Z rozhodnutí ve věcech pracovních.

383.

Rozdíl mezi skončením pracovního poměru, prepustením a výpovědí. Rozh. nejv. soudu z 6. II. 1951, Rv III 667/50. Právny obzor 383.

Určitě a nepochybně zjištění, zda žalobce byl z práce propuštěn bez výpovědi, či dostal výpověď s ostatním dělnictvem, je nevyhnutelným základem pro rozhodnutí sporu, protože v každém z obou případů končí pracovní poměr v jiný čas a také nároky dělníka v obou případech jsou jiné, jak nařizují zákonná ustanovení, zejm. § 21 zák. 244/22 a § 123 zák. živn. Stačí tu jen upozorniti na to, že předčasným propuštěním dělníka bez zákonné (důležité) příčiny neskončí se pracovní poměr, spadající pod zákon č. 244/22, ihned, nýbrž že toto propuštění platí za výpověď a služební (pracovní) poměr trvá do uplynutí zákonné nebo smluvené výpovědní lhůty a končí teprve až projitím této, a teprve jeho skončením přestávají veškeré závazky zaměstnavatelovy z něho a ovšem i nároky zaměstnancovy na mzdu bez práce (§ 21 zák. 244/22).

Totéž platí i pro propuštění pomocníka v živnostenském podniku, ovšem s rozdílem, že tu neplatí obmezení mzdy podle § 21 zák. 244/22 (§ 123 živn. zák.).

Byla-li však dělníku dána výpověď, která se přiči platnému právu (smlouvě), nemá tato žádných právních účinků, tak jako by vůbec nebyla dána.

384.

Nároky podle §§ 1162 a) a 1162 b) obč. zák. jest uplatniti ať žalobou o plnění, nebo, pokud nejsou splatné, žalobou o určení do šesti měsíců od zrušení služebního poměru (§ 1162 d) obč. zák.), jinak uhasnou. Rozh. nejv. soudu z 8. III. 1952, Rv I 1834/51, Váž. obč. 11.467.

Žalobou, zadanou na soudě dne 2. srpna 1929, domáhala se žalobkyně na žalovaném zaplacení mzdy od 22. prosince 1928 do 31. srpna 1929,

tvrdíc, že ji žalovaný dne 22. prosince 1929 bezdůvodně propustil, ač bylo ujednáno, že ji bude míti ve službě až do smrti. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto důvodů:

Odvolací soud, zamítnuv nárok na zaplacení mzdy od 22. prosince 1928 do 31. srpna 1929, nepochybil (§ 505, čís. 4 c. ř. s.). Podle ustanovení § 1162 d) obč. zák. musí nároky z předčasného zrušení služebního poměru, uvedené v §§ 1162 a) a 1162 b) obč. zák., býti vzneseny na soud do šesti měsíců ode dne, kdy je bylo lze uplatňovati, jinak zaniknou. Podle tohoto ustanovení není pochybnosti, že zanikl nárok žalobkyně na mzdu od 22. prosince 1928 do 22. března 1929, neboť na tuto mzdu, pokud se týče na její zaplacení, měla žalobkyně podle § 1162 b) obč. zák., předpokládajíc správnost jejího údaje, že byla proti ujednání bezdůvodně propuštěna, nárok ihned po svém propuštění, žalobkyně však podala žalobu teprve po šesti měsících až dne 2. srpna 1929. Otázkou jest, zda žalobkyně je prekludována i s ostatní požadovanou mzdou, to jest za dobu od 22. března do 31. srpna 1929, od jejíž splatnosti do podání žaloby ještě šest měsíců neuplynulo. Doslov zákona (§ 1162 d) obč. zák.), shora uvedený, mohl by vzbuzovati pochybnost, zda i žaloba, co se týče mzdy za dobu od 22. března 1929, je promeškána, kdyžtž od její splatnosti do podání žaloby šest měsíců neuplynulo. Leč hledíc ke smyslu a k účelu uvedeného místa zákona, jest pochybnost tu vyloučiti. Účelem ustanovení § 1162 d) obč. zák. jest, aby při předčasném zrušení služebního poměru byla otázka neodůvodněnosti, pokud se týče předčasnosti zrušení námezdního poměru, jakož i otázka nároků a závazků z toho vzešlých, po případě vzházejících byla co nejdříve rozhodnuta. Důvodem k tomu jest jen neshodnost pozdějšího dokazování o předčasnosti, pokud se týče bezdůvodnosti propuštění, ale zejména mnohdy velmi naléhavý zájem stran, by mezi nimi bylo brzy zjednáno jasně. S tím by ovšem nebylo lze srovnati, kdyby po při-

padě teprve po letech mohli býti uplatňováni nároky ze služební smlouvy již dávno zrušené. Ustanovení § 1162 d) obč. zák. jest tedy vykládati tak, že nároky podle §§ 1162 a) a 1162 b) obč. zák. jest uplatniti ať žalobou o plnění, nebo, pokud nejsou splatné, žalobou o určení do šesti měsíců od zrušení služebního poměru, jinak že nároky ty zaniknou (srov. sb. m. s. 5005). Jest tedy žalobkyně i s nárokem na mzdu od 22. března do 31. srpna 1929 prekludována a byla její žalobní žádost v celém rozsahu právem zamítnuta.

385.

Lehota, stanovená v § 23 zák. č. 244/22 Sb. z. a n., je lehotou prepadnou; nárok uplynutím lehoty zanikne, či už bol zamestnávateľom uznaný alebo nie. Rozh. nejv. soudu z 16. I. 1931, Rv III 574/30. Právny obzor 576.

Žalobkyně, ktorá bola u žalovaného zamestnaná ako hospodyňa, vypovedala služebný pomer dopisom zo 16. decembra 1925, na ktorý žalovaný odpovedal dopisom z 31. decembra 1925, v ktorom žalobkyňu žiadal, aby zastala na svojom mieste aspoň do februára 1926; vo 1926, dokiaľ nenajde náhradu. Žalobkyňa skutočne v mieste zostala; vo februári prijal žalovaný novú hospodyňu a žalobkyňu 21. febr. 1926 služby sprostil. Žalobou, podanou 26. októbra 1926, domáha sa žalobkyňa medzi iným náhrady mzdy za trojmesačnú dobu výpovednú. Súd prvej stolice tejto žalobnej žiadosti nevyhovol, ponevác výpoveď bola daná a prijatá už v decembri 1925 a do februára 1926 uplatňovaná doba výpovedná uplynula; odvolací súd žalobu zamietol, ponevác nárok je podľa § 23 zák. čís. 244/1922 Sb. z. a n. premlčaný.

Najvyšší súd dovolaciu žiadosť zamietol. Dôvody: Okolnosť, zda se žalobkyně dohodla se žalovaným dne 31. prosince 1925 na tom, že bere zpět svou výpověď, danou dne 16. prosince 1925, je pro rozhodnutí sporu zcela bezvýznamnou, protože, i kdyby to bylo pravdou, nic by to nezměnilo na právní stránce rozepře, že jde o nároky, které si činí zaměstnaný proti zaměstnavateli z důvodu předčasného propuštění bez důležitých příčin podle § 21 zák. č. 244/1922, a těch musila se žalobkyně podle § 23 cit. zákona domáhati do 6 měsíců od propuštění. Lhůta tato není lhůtou promlčecí, nýbrž lhůtou propadnou, nárok k této lhůtě vázaný projitím lhůty, nebyl-li v ní u soudu vznesen, zanikne, ať byl žalovaný uznáván čili nie, protože uznání nebo neuznání nároku nemá pro otázku včasnosti žaloby žádného významu.

386

Je ponecháno predevším dohodě stran, aby stanovily dobu nastoupení dovolené (§ 17 zák.) se zřetelem na dobu přiměřenou provozovacím poměrům, a to včasné — to jest v přiměřeném čase před poskytnutím a nastoupením dovolené. Nedohodnou-li se strany o době nastoupení dovolené, je stanoviti čas nastoupení dovolené soudem se zřetelem k zvláštním poměrům toho kterého případu tak, aby sice predevším byly chráněny zájmy provozu podniku, ale aby zároveň bylo dbáno i toho, že dovolená má poskytnouti zaměstnanci možnost, aby se zotavil. Rozh. nejv. soudu z 15. IV. 1932, Rv I 353/31. Váž. obč. 11.574.

Jádrum sporu je právní otázka, zda žalobci přísluší proti žalované zaměstnavatelce zákonný nárok, aby mu stanovila nastoupení dovolené podle § 17 zákona ze dne 16. ledna 1910,

čís. 20 ř. zák., právě jen v době od 1. května do konce října 1930. Dovolatel v podstatě správně dovozuje (opíraje se při tom o výklady Mayera a Grünberga v komentáři k zákonu o obchodních pomocnících str. 215 a 216), že doba nastoupení dovolené v tom kterém služebním roce není v § 17 blíže stanovena a že zákon ponechává predevším dohodě stran, aby stanovily nastoupení dovolené se zřetelem na dobu přiměřenou provozovacím poměrům, a to včasné — to jest v přiměřeném čase před poskytnutím a nastoupením dovolené. V § 17 zákona číslo 20/1910 ř. zák. se sice mluví jen o zřeteli k provozovacím poměrům a není tam výslovně řečeno nic o zájmu zaměstnancově, avšak, uváží-li se, že účelem dovolené je zaměstnancovo zotavení a že si zákon přeje dohodu obou stran, neponecháváje libovůli zaměstnavatelově, aby čas nastoupení dovolené stanovil jednostranně, jak sám chce, plyne z toho, že je doba nastoupení dovolené, nedohodnou-li se o ní strany samy, stanoviti soudem se zřetelem k zvláštním poměrům toho kterého případu tak, aby sice predevším byly chráněny zájmy provozu podniku, ale aby zároveň bylo dbáno i toho, že dovolená má poskytnouti zaměstnanci možnost, aby se zotavil, a že tudíž, pokud to provoz podniku dovoluje, dovolená nemá připadnouti do doby pro zotavení zaměstnancovo naprosto nepříznivé a nevhodné. Připomenouti je, že zákon čís. 20/1910 ř. zák. nemá vůbec podobné ustanovení jako na příklad pozdější zákon ze dne 3. dubna 1925, čís. 67 Sb. z. a n. (v § 12: »Dovolená udílí se zpravidla v období od 1. května do konce září«), a zákon ze dne 1. července 1921, čís. 262 Sb. z. a n. (v § 10: »Dovolené buďtež pokud možno udílěny v době od 1. května do 31. října«).

387

Pozostává-li odškodné podľa § 19, z. čl. XXVII/1900 zo zaplataenia požitkov za dobu, o ktorú bol zamestnanec neoprávnené skorej prepustený zo služby, počiatok tejto doby počítat treba odo dňa prepustenia zo služby i v tom prípade, keď zamestnanec už drieb obdržal požitky, prislúchajúce mu na dobu po prepustení zo služby. Rozhodnutí nejv. soudu z 30. I. 1931, Rv III 734/30. »Právny obzor« 589.

Žalovaný prepustil zo služby žalobníka na základe bodu a), § 16 zák. čl. XXVII/1910, z toho dôvodu, že žalobník ublížil synovi žalovaného na cti.

Správne vyriekol odvolací súd, že výrazy, použité žalobníkom voči synovi žalovaného, nedotýkajú sa jeho cti. Tieto výrazy lze považovať len za kritiku, týkajúcu sa odbornej znalosti syna žalovaného, ktoré sa však jeho cti nedotýkajú.

Žalovaný preto nemal práva služebný pomer okamžitým prepustením žalobníka zrušiť, následkom čoho v smysle § 19 cit. zákona má žalobníkovi dať plné odškodné.

Je nesporné medzi stranami, že toto odškodné predstavujú jednoročné požitky žalobníka; sporné bolo, či táto jednoročná doba má sa počítať dotyčne jednotlivých položiek odo dňa prepustenia, t. j. do dňa 24. januára 1930, alebo odo dňa 1. apríla 1930, vzhľadom na to, že podľa služebnej smluvy žalobník už prijal plat do dňa 31. marca 1930.

Najvyšší súd prijal za správne stanovisko žalovaného, že okolnosť, že žalobník už prijal svoj plat do konca mesiaca marca 1930, nemôže byť dôvodom, aby jednoročná lehota bola

počítaná teprv od 1. apríla 1930, čím by bola výpovedná lehota predĺžená o viac než o dva mesiace — lež uznal správnym, aby výpovedná lehota počítaná bolo odo dňa prepustenia (24. januára 1930 až do 24. januára 1931) a aby z jednoročných požitkov odpočítané boli tie suny, ktoré žalobník nesporne už prijal.

388.

Zákon o osmihodinové dobe pracovni č. 91/1918 v § 6, odst. 3. a 7., odst. 4. zaručuje »zvláštní odměnu« jen za dovolené hodiny přes čas, nikoli též za práce konané proti zákazu § 1, odst. 1. téhož zákona.

Zaměstnanci zbývá i v případe nedovolených prací přes čas cesta žaloby o náhradu pro bezdůvodné obohacení zaměstnavatelovo a poškození zaměstnancovo.

Rozh. nejv. soudu z 5. II. 1932, RI. 1088/31.
»Soude. listy« 1012.

Odvolací soud právem zrušil výrok rozsudku prvního soudu, jímž byla zamítnuta žalobní žádost o zaplacení 6585 Kč za hodiny přes čas jen z toho důvodu, že pro podnik, ve kterém žalobkyně byla zaměstnána, nebylo uděleno povolení k prodloužení pracovní doby ve smyslu zákona ze dne 19. prosince 1918, č. 91 Sb. z. a n.

Podle ustálené judikatury nejvyššího soudu (rozhodnutí čís. 8717, 8818, 10.226, 10.504 Sb. n. s.)* zaručuje ovšem zákon o osmihodinové době pracovní č. 91/1918 Sb. z. a n. v § 6, odst. 3. a § 7, odst. 4. »zvláštní odměnu« jen za dovolené hodiny přes čas, nikoli též za práce konané proti zákazu § 1, odst. 1. téhož zák. Ale z toho, že smluvní nárok na odměnu za nedovolené práce přes čas nemůže být vyvozován ze zákona č. 91/1918 Sb. z. a n., neplyne ještě nikterak, že by se zaměstnanec nemohl vůbec domáhati na zaměstnavateli náhrady toho, oč byl připraven svémocným prodloužováním zákonné pracovní doby se strany zaměstnavatele. Zaměstnanci zbývá i v případe nedovolených prací přes čas cesta žaloby o náhradu pro bezdůvodné obohacení zaměstnavatelovo a poškození zaměstnancovo. K opodstatnění takového nároku na náhradu postačí, prokáže-li se, že se zaměstnanci nedostalo od zaměstnavatele za vykonané přesčasové práce náležité náhrady a že na jeho úkor byl jimi zaměstnavatel bezdůvodně obohacen. Vyšší odškodného může pak soud určití podle § 273 c. ř. s.

389.

Podnikatel hor je vůči báňským úřadům odpovědný za dodržování předpisů zák. o osmihodinové době pracovní, třebaš jde o práce náležející sice přímo k provozu hor, avšak zadané podnikateli stavebnímu. Nález nejv. správ. soudu z 16. III. 1932, č. 4089, Boh. A 9755. Prejudikatura: Boh. A 9539/31.)**

Nař. rozhodnutím byl potvrzen trestní nález revírního báňského úřadu, jímž byla st-lka uznána vinnou přestupkem porušení předpisů §§ 1 a 6 zák. č. 91/18 o osmihodinové době pracovní. St-lka proti tomu formuluje v podstatě tyto námitky:

*) V »Pracovním právu«, roč. VIII., str. 167 (Váž. obč. 6717), roč. VIII., str. 183 (Váž. obč. 8818), č. 166/X (Váž. obč. 10.226), č. 228/XI. (Váž. obč. 10.504).

**) Zadá-li podnikatel hor určité práce, které náležejí přímo k provozu hor (hloubení větrací šachty), podnikateli živnostenskému, nezavazuje se tím své odpovědnosti narotí úřadům báňským (§ 187 zák. hor.); nález z 9. XII. 1931, č. 18.266.

V první řadě popírá svou trestní odpovědnost, ježto nešlo o zaměstnanca její, nýbrž o zaměstnanca stavební firmy K. a spol., jíž st-lka svěřila hloubení větrací šachty na svém dolu. Námitku tuto nemohl nss uznati důvodnou z těchto důvodů, ze kterých v nál. Boh. A 9539/31 přiznal báňskému úřadu dozorcí moc nad veškerými pracemi, které podle své technické povahy náležejí k provozování hor, bez ohledu na to, v jaké soukromopravní formě si podnikatel hor pracovní síly opatřil, tedy i když si je opatřil nikoli smlouvou pracovní, nýbrž smlouvou o dílo, uzavřenou s jiným podnikatelem. Z téže příčiny uznal nss v cit. nálezu podnikatele hor za odpovědná za provozování hor v jeho celistvosti, z čehož plyne i jeho odpovědnost za dodržování předpisů zákona č. 91/18 o osmihodinové době pracovní v podniku hornickém, neboť i tyto předpisy vztahují se na jednu ze stránek provozování hornického podniku. Z toho arci neplyne, že podnikatel hor vstupuje i na půdě sociálního pojištění na místo zaměstnavatele dělníků, s nímž majitel dolu smlouvou o dílo uzavřel, neboť v této relaci neběží již o vlastní provozování hor, na které se kompetence báňského úřadu podle § 187 hor. zák. vztahuje, nýbrž o povinnost, spočívající výlučně a veskrze na právním poměru pracovním. Tím dostává se odpovědi vývodům zástupce st-lčina, jímž tento při veřejném ústním líčení snažil se per analogiam dovoditi, že podnikatel hor nemůže ani za zachování předpisů o osmihodinové době pracovní býti činěn odpovědným

390.

Předpisem druhého odstavce § 3 zák. č. 91/18 jest závazně stanovena minimální výměra pracovních přestávek k oddechu, kdežto jinak ponechává zákon v prvé odstavci § 3 stanovení pevných přestávek volné dohodě zaměstnavatelů a zaměstnanců. Nedošlo-li ke zvláštní dohodě mezi stranami o pracovních přestávkách, platí jen ustanovení druhého odstavce § 3 zák. Rozh. nejv. soudu z 19. II. 1932, Rv I 2267/30, Váž. obč. 11409.

V druhém odstavci § 3 zákona ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 Sb. z. a n., jest pro zaměstnanca starší než 18 let ustanoveno, že jim musí býti poskytnuta nejdéle po pěti hodinách nepřetržité práce přestávka aspoň čtvrt hodiny, ale že i tyto přestávky mohou odpadnouti, když za pravidelného chodu výroby jest zajištěn přiměřený čas k oddechu. Tím jest závazně stanovena minimální výměra pracovních přestávek k oddechu, kdežto jinak ponechává zákon v prvé odstavci § 3 stanovení pevných přestávek volné dohodě zaměstnavatelů a zaměstnanců. (V ten smysl vykládá předpis § 3 zákona čís. 91/1918 Sb. z. a n., i výnos ministerstva sociální péče ze dne 21. března 1919, č. j. 4751/III-19, uveřejněný ve věstníku tohoto ministerstva.) V souzeném případě nedošlo k zvláštní dohodě mezi stranami o pracovních přestávkách, takže tu platí jen ustanovení odstavce druhého, § 3 zákona čís. 91/1918 Sb. z. a n., nikoliv ustanovení prvního odstavce téhož paragrafu.

391.

Zákon o osmihodinovej dobe pracovnej platí aj pre zamestnanca v podniku zemedelskom. Rozhodnutí nejv. soudu z 30. I. 1931, Rv IV 525/30. Pravny Obzor 590.

Z napadeného rozsudku odvolacího soudu vylučuje se však důvod, že prý již povaha služeb žalobců (hospodárski správcovia) sama

o sobě vylučuje použití zákona č. 91/1918 na jejich práci. Zákon (91/1918) platí bez každé pochyby i pro osoby zaměstnané v podnicích zemědělských a žalobci náležejí ve skupinu označenou ve 4. odst. § 1., totiž osoby zaměstnané pravidelně a žijící mimo domácnosti hospodářovu na rozdíl od osob pojatých v 1. a 2. odst. § 12.

392.

I. V řízení před rozhodčí komisí podle zák. o záv. výborech nutno přísně rozeznávat mezi rozsudečným výrokem a rozhodovacími důvody. — II. Rozhodčí komise není oprávněna odpíratí pro svoji nepřislušnost věcné rozhodování ve sporu mezi závodním výborem a správou závodu o přeložení člena záv. výboru do jiného oddělení závodu. Nález nejv. spr. soudu z 4. V. 1952, č. 7003, Boh. A 9878.

Dělnický závodní výbor Poldiny hutí v K. stěžoval si u rozhodčí komise v Kladně, že ředitelství závodu, přeloživši člena závodního výboru Oldřicha L. z oddělení kalírny na nádvorí, překáží tomuto členu ve výkonu jeho funkce, vztahující se na oddělení kalírny, a žádal, aby jmenovaný člen byl znovu přikázán do tohoto záv. oddělení. Rozhodčí komise po provedeném ústním líčení vydala nař. nález, kterým stížnost záv. výboru i s návrhem v ní obsaženým odmítla pro svou nepřislušnost.

O stížnosti výboru uvážil nss takto: Především sluší zjistiti, co jest obsahem enuciátu nař. rozhodnutí, neboť nss může přezkoumati výrok rozhodčí komise jen tak, jak komisí byl vydán, a nemůže do jeho enuciátu vkládati, co v něm obsaženo není. Nemůže zejména zcela jasný právní obsah enuciátu nahražovati obsahem jiným, třebaže snad rozhodovací důvody poskytnou materiál ke konstrukci enuciátu s jiným obsahem, než jak komisí byl formulován. Tento procesní formalismus zaveden byl do řízení před rozhodčí komisí prováděcím nařízením k zák. o záv. výborech č. 2/22, jež v § 35 ustanovuje, že pro řízení před rozhodčí komisí platí subsidiárně ustanovení civilního procesu před soudy, zejména tedy také přísné rozeznávání mezi rozsudečným výrokem a rozhodovacími důvody.

Enuciátem nař. rozhodnutí odmítnuta byla pro nepřislušnost rozhodčí komise záv. výboru s návrhem, aby přeložení člena záv. výboru Oldřicha L. na nádvorí bylo zrušeno, a aby tento byl zpět přeložen do oddělení kalírny. Návrh ten byl podle protokolu o jednání před rozhodčí komisí dne 4. listopadu 1929 precizován v ten smysl, »aby přesazený Oldřich L. byl zpět přesazen do oddělení kalírny Poldiny hutí« (§ 235 civ. ř. s.).

Nss musil tedy ke stížnosti záv. výboru zkoumat, zda rozhodčí komise byla příslušna rozhodnouti o řečeném návrhu záv. výboru, jak při ústním líčení před rozhodčí komisí byl formulován.

Spor vznesený závodním výborem před rozhodčí komisí týkal se práv člena záv. výboru, ježto záv. výbor uplatňoval v něm proti zaměstnavateli tvrzené právo člena záv. výboru, aby byl ponechán v onom závodním oddělení, v němž vykonával funkci mluvčího za dělnictvo a zprostředkovatele mezi zaměstnanci tohoto oddělení a zaměstnavatelem. Poněvadž podle mínění záv. výboru byl Oldřich L. přeložením do oddělení jiného v tomto svém právu omezován, domáhal se záv. výbor ochrany tohoto jeho práva před rozhodčí komisí.

Poněvadž podle § 26, odst. 1., jest rozhodčí komise povolána rozhodovati ve sporech mezi

záv. výborem a podnikatelem o rozsahu práv členů záv. výboru, a o takový spor právě šlo, nebyla žal. rozhodčí komise oprávněna rozhodování ve sporu před ní vzneseném pro svoji nepřislušnost odpíratí, nýbrž byla povinna věcně rozhodnouti a v enuciátu vysloviti, zda tvrzené právo člena záv. výboru je mu podle zák. o záv. výborech vskutku poskytnuto a je-li tomu tak, zdali bylo správou závodu nezákonně porušeno. Odepřevši toto rozhodnutí, ocitla se žal. rozhodčí komise v rozporu se zákonem a bylo proto nař. rozhodnutí zrušiti podle § 7 zák. o ss.

K tomu budiž poznamenáno, že nss nemohl hleděti k tomu, že rozhodčí komise v důvodech svého rozhodnutí zabývala se i věcně sporným právem člena záv. výboru, neboť, jak již bylo uvedeno, vývody tyto nedošly výrazu v enuciátu nař. rozhodnutí. Nemohl se proto nss zabývati meritem otázky a zkoumati, zda podnikatel jest po zákonu rozvrhem členských funkcí, který záv. výbor provede, omezen ve svém disposičním právu příkazati zaměstnance do určitého pracovního oddělení podle volného svého uvážení.

393.

I. Rozhodčí komise podle zák. o záv. výborech není příslušna vysloviti, že propuštění funkcionářů záv. výboru správou závodu je »bezúčinné«. — II. Třidenní lhůta stanovená v § 3, lit. g) zák. o záv. výb. neplatí pro uplatňování práva členů záv. výboru, plynoucího z ustanovení § 22, odst. 2. cit. zák. — III. Zastavením činnosti závodu ve smyslu § 25, lit. b) cit. zák. není jen zastavení jakékoliv pracovní činnosti v závodě vůbec. Nález nejv. spr. soudu z 4. V. 1952, čís. 7002, Boh. A 9877. Prejudikatura: ad I. Boh. A 7531/28, ad II. 4558/25, ad III. 2742/23, 5547/26, 5787/26.*)

Rozhodčí komise podle zák. o záv. výborech v B. vydala po provedeném ústním jednání o stížnosti závodního výboru ve st-lčné pile v L. proti propuštění zaměstnanců, mezi nimi i členů záv. výboru z práce, nález z 15. března 1950, kterým prohlásila vypovězení členů záv. výboru Petra K., Jana F., Jana B. a Pavla D. a náhradníka záv. výboru Jana L. za protizákonné a proto nepřipustné a bezúčinné, odmítla však jako opožděnou stížnost proti propuštění dělníka Petra F. V důvodech uvedla rozhodčí komise, že se propuštění členů a náhradníka záv. výboru stalo bez souhlasu rozhodčí komise. Námitku podnikatelé, že k propuštění nebylo tohoto souhlasu zapotřebí, poněvadž celý provoz pily byl zastaven, rozhodčí komise zamítla z té příčiny, že zastavením provozu pily nebyl zrušen záv. výbor, ježto ani pak ne-

*) ad I. Boh. A 7531/28 (nál. nej. spr. soudu z 7. XI. 1928, č. 29.768): Rozhodčí komise je příslušna rozhodovati o příslušnosti propuštění člena závodního výboru, není však příslušna rozhodovati o platnosti (bezúčinnosti) jeho.

ad II. Boh. A 4558/25 (nál. nej. spr. soudu z 31. III. 1923, č. 6685, v »Prac. právu«, roč. VI., str. 74): Návrh závodního výboru, aby rozhodčí komise uznala, že propuštění určité osoby z práce bez souhlasu rozhodčí komise odporuje předpisu § 22, odst. 2. zák. o záv. výborech, není vázán na třidenní lhůtu, uvedenou v § 3, lit. g) tohoto zákona.

ad III. Boh. A 2742/23 (nál. nej. spr. soudu z 9. X. 1923, č. 15805, v »Prac. právu«, roč. II., str. 99): Zastavením činnosti závodu ve sm. § 25 zák. o záv. výborech rozumí se zastavení výroby v závodě. Boh. A 5547/26 (nál. nej. spr. soudu z 1. IV. 1926, č. 19.517/25): Zastavením činnosti závodu ve sm. zák. o záv. výborech míněno jest zastavení výroby v závodě a nikoliv zastavení jakékoliv činnosti vůbec. Boh. A 5787/26 (nál. nej. spr. soudu z 16. VI. 1926, č. 12.807): Zrušení závodního výboru podle § 25, lit. b) zák. o záv. výborech není podmíněno tím, že počet zaměstnanců klesl pod 30.

klesl počet zaměstnanců po 3 měsíce pod 30, a také provoz pily nebyl úplně zastaven. Okolností, že pila sama nepracovala, neuznala rozhodčí komise za rozhodnou, když se správa závodu prováděla práce ve skladišti a v lese, takže nelze mluvit o úplném zastavení závodu. Stížnost záv. výboru proti výpovědi členů a náhradníků záv. výboru nepovažovala komise za opožděnou, ježto zákon žádné lhůty pro takovou stížnost nestanovuje. Naproti tomu odmítla komise pro zmeškání zákonné lhůty stížnost záv. výboru proti propuštění dělníka Petra F., podanou ve smyslu § 1, lit. g) zák. o záv. výborech.

Stížnost obrací se toliko proti onomu výroku rozhodčí komise, jenž se týká propuštění svrchu jmenovaných členů záv. výboru.

Maje rozhodnutí o této stížnosti, musí nss v první řadě zkoumat příslušnost rozhodčí komise k vydání nař. rozhodnutí. Rozhodčí komise svým výrokem prohlásila propuštění funkcionářů záv. výboru a) za protizákonné a nepřipustné, b) za bezúčinné.

K výroku prvnímu (ad a) byla rozhodčí komise zcela nepochybně příslušnou, neboť podle § 26 zák. o záv. výborech jsou rozhodčí komise povolány rozhodovat o stížnostech podle § 22 zák. o záv. výborech a o sporech mezi záv. výborem s jedné strany a podnikatelem s druhé strany druhé o rozsahu povinnosti a práv členů záv. výboru. Výrok, kterým se propuštění členů záv. výboru prohlašuje za protizákonné a nepřipustné, jest vskutku rozhodnutím o rozsahu práv členů záv. výboru a rozhodčí komise je tedy k výroku takovému příslušna.

Jinak má se však věc, pokud jde o výrok, že propuštění uvedených funkcionářů je bezúčinné. Neboť o tom, zda jednostranný projev zaměstnavatelův, směřující k propuštění zaměstnance, je s to, aby přivodil zamýšlený účinek, který je povahy soukromoprávní, rozhodčí komisi judikovati nepřislouží. Stačí v té příčině poukázat na ustálenou judikaturu nss-u (srov. na př. Boh. A 7531/28). Bylo proto tento druhý výrok rozhodčí komise (ad b) zrušiti pro nezákonnost.

Pokud jde o výrok první (ad a), bylo třeba vypořádati se nejprve s námitkou podnikatelky, že rozhodčí komise měla stížnost záv. výboru odmítnouti jako opožděnou i pokud se týkala členů záv. výboru, ježto nebyla podána v 3denní lhůtě § 3, lit. g) zák. o záv. výborech, kterážto lhůta po náhledu stížnosti platí i pro stížnosti podle § 22 zák. o záv. výborech.

Výtce této nebylo lze přisvědčiti. Neboť 3denní lhůta § 3, lit. g) cit. zák. jest stanovena toliko pro uplatňování nároku v tomto předpise uvedeného, nikoli však i k uplatňování práva členů záv. výboru, plynoucího z ustanovení § 22, odst. 2., cit. zák. V tom směru budiž poukázáno na důvody nál. Boh. A 4558/25.

Ve věci samé namítá stížnost, že v daném případě byla st-lka oprávněna členy záv. výboru propustiti z práce bez souhlasu rozhodčí komise, ježto v době, kdy propuštění se stalo, nebyli již členy záv. výboru, poněvadž záv. výbor již ex lege zanikl zastavením výroby v pile na dobu delší 1 měsíc podle § 25, lit. b) cit. zák. Skutečnost, že i po zastavení výroby v pile pracovalo se ve skladišti a v lese při navalování dříví, je podle náhledu st-lčina bez významu, ježto ke zrušení záv. výboru podle cit. ustanovení nepovažuje se úplné zastavení závodu, jak za to má žal. úřad, nýbrž jen zastavení výrobní činnosti v závodě.

Stížnosti nutno v tomto bodě dáti za pravdu. Jak nss ustáleně judikuje (srov. na př. Boh. A

2742/23, 5547/26, 5787/26), sluší zastavením činností závodu ve smyslu § 25 lit. b) rozuměti zastavení výroby v závodě a nikoliv zastavení jakékoliv pracovní činnosti vůbec. Naproti tomu nař. rozhodnutí vychází z právního názoru, že toliko úplné zastavení všeliké práce v závodě na dobu delší 1 měsíce působí ex lege zanikl záv. výboru podle cit. zákonného ustanovení. Názor ten je však, jak v cit. nálezech bylo opětovně dovedeno, právně mylný. V důsledku tohoto mylného právního názoru nezabýval se žal. úřad otázkou, jakého druhu byly ony práce, jež po zastavení výroby v pile byly ještě konány ve skladišti a v lese, a zdali je snad možno práce tyto kvalifikovati ještě jako práce výrobní, tvořící článek celého výrobního procesu či jako práce směřující pouze k expedici výrobku závodu nebo k pouhé dopravě surového materiálu do závodu a lze-li snad i tuto dopravu uznati za článek procesu výrobního.

Ježto pak toto zjištění bylo opominuto následkem zmíněného mylného názoru právního, slušelo nař. rozhodnutí také v tomto bodě zrušiti podle § 7 zák. o ss.

394.

I. K nároku neprávem propuštěného člena závodního výboru nevztahuje se předpis § 1162 d) obč. zák., nýbrž platí o něm ustanovení § 1486, čís. 5 obč. zák.

II. Členové rozpuštěného závodního výboru setrvávají ve svých funkcích až do pravoplatné volby svých nástupců. Rozh. nejv. soudu z 31. III. 1932, Rv II 6/32 Váž. obč. 11516.

§ 21 zák. o záv. výborech nařizuje, že činnost jednotlivého člena závodního výboru končí rozvázáním pracovního nebo služebního poměru se závodem, ztrátou volitelnosti a posléze nálezem rozhodčí komise po písemné stížnosti podnikatele nebo poloviny zaměstnanců k volbě oprávněných, že člen závodního výboru nekoná své povinnosti, že je hrubě porušil, nebo že porušil povinnost mlčenlivosti. § 20 cit. zákona však nařizuje, že členové rozpuštěného závodního výboru setrvávají v činnosti až do doby, kdy budou pravoplatně zvoleni jejich nástupci; rozhodčí komise však v tomto případě nevydala náleze proti žalobci jako jednotlivému členu výboru, nýbrž rozpustila celý závodní výbor a setrvali tedy členové rozpuštěného závodního výboru ve svých funkcích až do pravoplatné volby nástupců. Proto právě nemohly býti výpovědi dané žalovaným žalobci platné a účinné. Že se nový závodní výbor, zvolený dne 3. července 1929, vzdal dne 11. července 1929 činnosti, nemá významu, poněvadž se v činnost zavázal neprávem, pokud volba nebyla potvrzena rozhodčí komisí. Žalovaný byl povinen přijmouti práci, když ji jinde nalezl, tím však nezaničil námezdní poměr mezi ním a žalovaným, když odvolatel, neznámo z jakých důvodů, neuznal za vhodné žalobce vypověděti znovu, jakmile dne 12. srpna 1929 byla potvrzena volba závodního výboru ze dne 3. července 1929. Odvolací soud má za to, že procesní soudce správně neuznal žalobu za prekludovanou, neboť z doslovu § 1162 d) a 1162 b) obč. zák. jest patrné, že souzený poměr nelze podřaditi pod tuto zákonná ustanovení, neboť tu nejde o předčasné propuštění, nýbrž o neplatné propuštění, zakázané zákonem.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání. Důvody: Jde tu o nárok neprávem propuštěného člena závodního výboru na placení mzdy. Že se na

takový nárok nevztahuje předpis § 1162 d) obč. zák., nýbrž že o něm platí ustanovení § 1486, čís. 5 obč. zák. o tříletém promlčení, bylo vloženo v rozhodnutích čís. 5935 a 6965*) Sb. n. s., na něž se dovolatel odkazuje. Pokud se týká otázky, zda trvá pracovní poměr mezi žalobcem a dovolatelem nadále přes to, že dovolatel dal žalobci dne 13. července 1929 čtrnáctidenní výpověď, zodpověděl ji odvolací soud na základě zjištěných okolností právem kladně a dovolací soud schvaluje jeho důvody, jež se shodují se zákonem (srovnej též rozhodnutí čís. 5935, 4082, 4296 a 9348 Sh. n. s.**).

595.

Podle ustanovení § 8 lit. b) zák. č. 39/28 o ochraně domácího trhu práce záleží jen na objektivní kvalifikaci cizince, který má být zaměstnán, nikoliv na subjektivním názoru zaměstnavatele o jeho důvěryhodnosti. Nález nejv. spr. soudu z 19. IV. 1932, č. 6592, Boh. A 9835.

596.

Přestupku § 8 zák. č. 117/1885 ř. z. zabráněním přístupu do živn. místnosti orgánu živn. inspekce a odepřením výpovědi jím požadované může se dopustit také pouhý zaměstnanec živn. podniku. Nález nejv. spr. soudu z 28. V. 1932, č. 10.609/50, Boh. A 9925.

§ 8 zák. č. 117/1885 ř. z. upravuje v odstavcích 1.—5. povinnosti jak majitele živnosti a jeho náměstka, tak i osob v podniku zaměstnaných. V odst. 4., který jediné obsahuje trestní sankci, praví se pak, že přestupku živn. úřady stíhatelného — pokud ovšem není dána skutková podstata přestupku stíhatelného podle všeob. trest. zák. — dopouští se každá z osob v předcházejících odstavcích označených, která odepře živn. inspektorovi vstup do místností, které mají být prohlédnuty, nebo se vyhne výpovědím od ní požadovaným atd. Z okolností, že předcházející odstavec 2. neukládá pouze majiteli živnosti, resp. jeho náměstkovu povinnosti vůči živn. inspektorovi při provádění revise v závodě, nýbrž i osobám tam zaměstnaným, plyne beze vší pochybnosti, že přestupku v posledním odstavci cit. § 8 označeného se může dopustit netoliko živnostník sám, resp. jeho náměstek, nýbrž i osoba v podniku zaměstnaná, — vyjma ovšem nepředložení schvalovacích listin atd. — a nemá opačný názor stížitosti opory ve znění zákona.

597.

Jde o prázdninovou věc ve smyslu § 224, č. 7 čr.s. nejen jde-li o vlastní nároky mzdové, nýbrž také, jde-li o nároky na náhradu škody, jež tkví ve služebním nebo námezdním poměru. Padá sem najmě nárok zaměstnance proti zaměstnavateli na náhradu škody, opřený zejména i o předpis § 1175 obč. zák. Rozh. nejv. soudu ze 7. I. 1932, Rv I 1921/50, Váž. obč. 11.508.

*) Váž. obč. 3935 (rozh. nejv. soudu z 3. VI. 1924 Rv I 291/24 v »Prac. právu«, roč. IV., str. 8.): Nárok na mzdu člena závodního výboru, propuštěného bez souhlasu rozhodčí komise, netřeba uplatňovati v propadlé lhůtě § 1162 d) obč. zák.

**) Váž. obč. 4082 v »Prac. právu«, roč. IV., str. 60. Váž. obč. 4296 (rozh. nejv. soudu z 22. X. 1924 Rv I 1421/24 v »Prac. právu«, roč. VI., str. 74): Bezúčinně propuštěný člen závodního výboru má všechna práva ze smlouvy Váž. obč. 9348 (rozh. nejv. soudu z 8. XI. 1929, Rv II 599/29): Byl-li člen závodního výboru bezdůvodně propuštěn, jest vyhověti jeho žalobě o určení, je pracovní poměr trvá nadále, třeba před rozsudkem prvního soudu nastoupil práci u jiného zaměstnavatele.

Žalobkyně opřela svůj nárok na náhradu škody o to, že ji žalovaný zjednal ku práci při mláčením za mzdu a že při výkonu této práce utrpěla úraz zaviněním žalovaného jako svého zaměstnavatele. Zavinění spatřuje v tom, že ji žalovaný ustanovil ku práci, o níž věděl, že žalobkyně není k ní způsobilá, že bylo při mláčením použito nebezpečného stroje a že žalobkyně byla na příkaz žalovaného zaměstnána jako pracovní síla při takové práci, která je podle § 7 zákona ze dne 7. července 1919, čís. 420 Sb. z. a n., u dětí pod 14 let zakázána, takže pracovní smlouva mezi ní a žalovaným byla prý neplatná. Pro posouzení povahy tohoto sporu je rozhodným tento žalobní přednes, z něhož plyne, že jde o spor, tkvící v námezdním poměru mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, z něhož právě žalobkyně odvozuje nárok na náhradu škody, opřený zejména také o předpis § 1157 obč. zák., stanovící povinnost zaměstnavatelovy péče při služebních úkonech. Kdyby nebylo bývalo námezdního poměru mezi stranami, nebylo by došlo k tomuto sporu z uplatňovaného žalobkyní právního důvodu. Takovým sporům příznává zákon právě pro jejich povahu, že jde o poměr mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, z důvodů sociálně politických výhodu urychleného řízení a prohlašuje v § 224, čís. 7 čr.s. v doslovu zákona ze dne 19. ledna 1928, čís. 25 Sb. z. a n., všechny spory ze služebních, námezdních a učebních smluv mezi zaměstnavateli a zaměstnanci jakéhokoli druhu za věci prázdninové, v nichž soudní prázdniny nemají vliv na počátek a uplynutí lhůt (§ 225 čr.s.). Je proto i souzený spor považovati za věc prázdninovou. Ustanovení § 224, čís. 7 čr.s., se vztahuje nejen na vlastní nároky mzdové, nýbrž i na nároky na náhradu škody, jež tkví ve služebním nebo v námezdním poměru. (Srov. čís. 9355, 9390 a 10613*) Sb. z. a n.)

598.

Nároky na náhradu z pracovního poměru ve smyslu § 4, lit. c), zák. o živn. soudech musí plynouti přímo z pracovního poměru. Nárok na náhradu škody z nedostatečného zařízení provozní místnosti sem nepatří. (Nejv. soud z 14. IV. 1932 R II 114/32, Richterzeitung, roč. XIV., str. 140.)

Žalující byla zaměstnána jako pomocná síla v kuchyni žalovaného, který prováděl hostinskou živnost, a utrpěla tam úraz, z kterého vznikl zažalovaný nárok na úhradu škody. Žalující musila časně ráno v kuchyni rozsvěcovati a při snaze dosáhnouti vypínače, který byl umístěn nad schody, jež vedly do kuchyně, značně vysoko a nevhodně, ztratila rovnováhu, protože se musila nakláněti hodně dopředu, a přepadla.

Jedná se o nárok na náhradu škody podle XXX. hlavy všeobec. obč. zák., o kterém mají rozhodovati řádné soudy. Na tom nemění nic okolnost, že žalující v době úrazu se nacházela proti žalovavému ve služebním poměru, protože nárok na náhradu škody neplyne přímo z tohoto pracovního poměru, nýbrž z toho, že žalující

*) Váž. obč. 9335: Spor o doplatek mzdy za práci přes čas jest věcí prázdninovou (Rozh. z 7. XI. 1929, R I 867/29).

Váž. obč. 9390: Spor o náhradu škody podle § 31, prvý odst. zák. o obč. pomocnících, jest prázdninovou věcí (rozh. z 21. XI. 1929, R I 923/29).

Váž. obč. 10613: Jde o prázdninovou věc, domáhá-li se zaměstnanec na zaměstnavateli po skončení služebního poměru náhrady škody z opomenutí zákonné a smluvní povinnosti k ohlášení k penzijnímu pojištění (PP. 245).

utrpěla škodu následkem nedostatečného osvětlovacího zařízení sklepů kuchyně. Pro spory tohoto druhu není příslušnost živnostenského soudu podle §§ 1, 4, lit. c) zákona č. 218/1896 odůvodněna.

399.

I. Nároky zaměstnanců čs. státních drah, odvozené z nové úpravy platové, provedené podle § 210 platového zák. a vládního nař. č. 15/1927 Sb. z. a n., jsou svou povahou nároky soukromoprávními, rozhodování o nich je však těmito právními předpisy přikázáno úřadům správním.

II. Železniční zaměstnanec může se domáhati podle zákona č. 217/1925 Sb. z. a n. soudní žalobou nápravy nesprávné výměry služebních příjmů jen, použil-li dříve ve stanoveném pořadí opravných prostředků správního řízení, předepsaných § 70 vládního nař. č. 15/1927 Sb. z. a n., t. j., podal-li včas námítky proti rozhodnutí ředitelství k ministerstvu železnic.

III. Nesprávnou výměrou služebních příjmů je vyzroměti nejen nesprávný číselný výpočet příjmů, nýbrž také použití nesprávné základny. Rozh. nejv. soudu z 16. IX. 1932, Rv I 50/31.

Dovolání především vytýká napadenému rozsudku, že se neobíral námítkou prekluse žalobního nároku, uplatněnou již v řízení v první stolici žalovaným československým státem a opřenou o předpis § 2 zákona ze dne 15. října 1925, č. 217 Sb. z. a n.

Ustanovením § 105 ústavní listiny (zákona ze dne 29. února 1920, č. 121 Sb. z. a n.) bylo stranám přiznáno právo, aby v případech, ve kterých správní úřad podle zákonů o tom vydaných rozhoduje o nárocích soukromoprávních, dovolaly se po vyčerpání opravných prostředků cestou správní nápravy pořadem práva.

§ 1, v odst. 2, a 5, zákona čis. 217/1925 Sb. z. a n., jímž byl proveden § 105 ústavní listiny — byly vymezeny druhy žalob, kterými se mohou strany, dotčené rozhodnutím správního úřadu, u řádných soudů nápravy domáhati a v § 2 stanoví zákon pro žaloby propadné lhůty jednak 90 dní ode dne, kdy bylo straně dodáno rozhodnutí správního úřadu, jenž rozhodoval o věci s konečnou platností, jednak 30 dní, dovolá-li se strana rozhodnutí nejvyššího správního soudu za podmínek v odst. 2. § 2 vytčených.

Žalobu takovou je podle odst. 4. § 2 dotč. zák. podati u soudu věcně a místně příslušného podle obecných ustanovení a je k ní podle § 5 zák. č. 217/1925 Sb. z. a n. připojití rozhodnutí správního úřadu a v případě § 2, odst. 2., též rozhodnutí nejvyššího správního soudu v protipse neb ověřeném opise a udati, kterého dne bylo straně doručeno.

Soudům bylo se nejdříve zabývatí otázkou, zda vůbec jde o nárok v § 1 zák. čis. 217/1925 Sb. z. a n. dotčený, a v kladném případě, zda lze o něm rozhodnouti pořadem práva a no případě, zda byl uplatněn v propadné lhůtě podle § 2 zákona čis. 217/1925 Sb. z. a n., poněvadž k těmto okolnostem je soudům hleděti z moci úřední.

Žalobce domáhati se ve skutečnosti žalobou nápravy proti dodatečnému jeho přeřazení a snížení jeho služebního platu, provedenému výměrem ředitelství státních drah v P. ze dne 4. května 1927, č. 2516, ve smyslu vládní nařízení ze dne 5. března 1927, čis. 15 Sb. z. a n., s platností od 1. ledna 1926 a výměrem uveřejněným v Úředním listě ze dne 21. května 1927 a dovozuje, že toto přeřazení stalo se neprávem, t. j.

nepřípustným způsobem a že též úprava jeho poitků byla provedena nesprávně.

Napadá tedy v podstatě novou úpravu služebního platu, provedenou ke dni 1. ledna 1926 ve smyslu § 210 platového zákona čis. 103/1926 Sb. z. a n. a jeho prováděcího nařízení ze dne 5. března 1927, čis. 15 Sb. z. a n., a spatřuje nesprávnost nové úpravy hlavně v tom, že mu nebyla započítána jeho soukromá služba, která se již dřívějším pravoplatným výměrem ze dne 18. prosince 1924 byla podle zákona čis. 222/1920 Sb. z. a n. započítána a že i převod do nových platů byl proveden věcně nesprávně.

Konečným cílem žaloby je ve skutečnosti náprava nesprávné nové platové úpravy žalobcovy ve smyslu vl. nař. čis. 15/1927 Sb. z. a n. k 1. lednu 1926, třebaže se žalobní žádání prejudiciálně především domáhá nejprve obnovení dřívějšího výměru o propočítání služební doby a podle něho zařazení do platové stupnice 5456 Kč a podle toho teprve změny úpravy poitků podle vl. nař. č. 15/1927.

Žaloba vychází z předpokladu, že služební poměr žalobce jako zaměstnance čs. státních drah je soukromoprávní, což vysloveno bylo zřetelně již v § 19 statutu pro státní správu železniční (vyhl. min. obch. a želez., ze dne 19. ledna 1896, č. 16 ř. z.) a znovu zdůrazněno v odst. 4. § 1 vládní nař. ze dne 5. března 1927, čis. 15 Sb. z. a n., a je tedy předem řešiti otázku, zda soukromoprávní nárok, o který ve sporu jde, byl dosud platným zákonem přikázán k rozhodování úřadům správním (§ 105 úst. listiny a § 1 zák. čis. 217/1925 Sb. z. a n.).

Nejvyšší soud již v rozhodnutí ve Sb. n. s. 9875*) se touto otázkou zabýval a dolíčil, že nároky zaměstnanců čs. státních drah, odvozené z nové úpravy platové, provedené podle § 210 plat. zák. a vládní nař. čis. 15/1927 Sb. z. a n., jsou svou povahou nároky soukromoprávními, že však zákonem, t. j. § 210 plat. zákona a § 70 vládní nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. bylo rozhodování o nich přikázáno úřadům správním.

Lze proto odkázati k těmto důvodům a jen ještě k nim dodatí toto:

Vládní nařízení čis. 15/1927 Sb. z. a n. bylo vydáno v rámci zmocnění, daného vládě v § 210, odst. 1. plat. zák., neboť v § 70 upravilo služební poměry zaměstnanců čs. státních drah pokud jde o opravu nesprávné výměry nebo výplaty služebních poitků přesně podle zásad vytýčených pro pragmatikální zaměstnance státní v § 151 plat. z. a použilo téměř doslovně těchto ustanovení, označivši jen ještě jasněji v odst. 2. § 70 ústřední úřad, k němuž lze se odvolati — t. j. ministerstvo železnic. Toto vládní nařízení, vydané v mezích zákona (§ 55 úst. list.) na základě zmocnění § 210 plat. zákona a jsoucí svými předpisy v úplné shodě se zákonem, řádně podepsané (§ 84 úst. list.) a vyhlášené, má moc zákona a soudy jsou jeho předpisy vázány.

Z ustanovení § 70 vl. nař. čis. 15/1927 Sb. z. a n. však zřetelně vyplývá, že rozhodování (judikování) o nárocích, týkajících se nesprávné výměry nebo výplaty služebních příjmů, podle tohoto vládního nařízení upravených, bylo

*) Rozhodnutí nej. soudu z 2. V. 1930, Rv I 1164/29, v »P. P.«, č. 149: O soukromoprávních nárocích zaměstnanců čs. státních drah, odvozených z nesprávné úpravy služebních příjmů podle nařízení ze dne 5. března 1927, čis. 15 Sb. z. a n., rozhodující postupem stolicí úřady správní a zaměstnanec nemůže se dovolávati nápravou pořadem soudním, dokud nevycherpal opravné prostředky správní (§ 105 ústavní listiny a zákon č. 217/1925 Sb. z. a n.).

stejně jako u státních zaměstnanců přikázáno úřadům v něm vyjmenovaným jako úřadům správním, neboť tímto ustanovením bylo jim přiznáno právo, aby rozhodovaly o námitkách proti první úpravě (výměru) služebních příjmů zaměstnance čs. státních drah, t. j., aby pronesl výrok (rozhodnutí) o námitkách a v něm skutkový podklad i své právní posouzení o sporném nároku řádně odůvodnily, tedy zcela obdobně jako při státních zaměstnancích pragmatikálních správní úřady. Proti tomuto rozhodnutí úřadu přiznává dále § 70 vlád. nař. zvláštní opravný prostředek odvolání k ministerstvu železnic, které má konečným výrokem o sporné úpravě platové rozhodnouti.

Nelze proto souhlasiti s názorem žalobcem hájeným, že prý výrazu »úřad« se v § 70 vlád. nař. užívá jen ve smyslu jako státní orgán a když se mluví o rozhodování úřadu, že prý se tím nemyslí judikování (nalézání právem), nýbrž že tato rozhodnutí jsou prý jen pouhými projevy strany (zaměstnavatele). Než i stejný doslov § 70 vlád. nař. s § 151 plat. zák. svědčí tomu, že byl i pro zaměstnance čs. státních drah použit stejný postup při rozhodování (judikování) jako u zaměstnanců státních a že takto zákonem, t. j. § 210 plat. zák. a § 70 jeho prováděcího nařízení čis. 15/1927 Sb. z. a n. bylo rozhodování (nalézání právem) přeneseno na úřady správní, třebaže jde o nároky soukromoprávní u nepragmatikálních zaměstnanců čs. státních drah. Mylný je též názor žalobcův v dovolací odpovědi hájený, že prý ustanovení § 70 vl. nař. jest obdobné předpisu § 83 služ. řádu, neboť § 70 vl. nař. má zcela jinou, novou úpravu stížnostního práva a v důvodové zprávě k § 70 vlád. nař. se výslovně zdůrazňuje, že instanční postup, pokud jde o výměru nebo výplatu služebních příjmů, nastupuje na místo předpisu § 83 služeb. řádu. Již v rozhodnutí ve Sb. n. s. 9875 bylo vyloženo, že nesprávnou výměrou je rozuměti nejen číselný výpočet příjmů, ale též použití nesprávné základny, t. j. nesprávného skutkového nebo právního podkladu při nové úpravě příjmů, a právě o takové okolnosti žalobce v podstatě svůj žalobní nárok opírá, i když dovozuje, že mu jde o to, aby byl žalovaný stát uznán povinným ponechat i v platnosti původní úřední propočítání služební doby, provedené výměrem ze dne 18. prosince 1924 a podle něho provéstí převod do nových služebních požitků ve smyslu platového zákona, neboť tím má býti ve skutečnosti změněn výměr o poslední úpravě jeho požitků podle vlád. nař. čis. 15/1927 Sb. z. a n.

Žalobce mohl by se tedy podle § 105 ústavní listiny a § 1 zák. ze dne 15. října 1925, č. 217 Sb. z. a n., dovolávat nápravy rozhodnutím úřadu o své platové úpravě, provedené podle vládního nařízení čis. 15/1927 Sb. z. a n., pořadem práva, kdyby byl dříve vyčerpal pořad stolic správních, řídě se ustanovením § 70 vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. Měl totiž proti původnímu úřednímu výměru ředitelství státních drah podat včas námitky a vyvolati tím rozhodnutí úřadu (t. j. nález o sporném nároku) a proti tomuto měl se zase pořadem stolic správních v § 70 vytčených brániti odvoláním k ministerstvu železnic a vymoci si konečný výrok (rozhodnutí) tohoto správního úřadu o svém sporném nároku.

Než toho opominul, podav podle tvrzení v odst. 4. žaloby proti výměru o první platové úpravě, t. j. proti přeházení a snížení služebního platu, jen stížnost k ministerstvu želez-

nic, ba nebránil se ani proti výměru, jímž ho ředitelství státních drah v P. vyrozumělo, že stížnost jeho ministerstvu nepředložil, poněvadž ji považuje za neodůvodněnou.

Žalobcem dovolávaná ustanovení § 70, odst. 5., 6. a 7., vl. nař. čis. 15/1927 Sb. z. a n., nehodí se na souzenou věc, neboť předpis odst. 5. předpokládá, že se stala nesprávná výplata služebních požitků, buď proti obsahu výměru, upravujícího nové služební požitky, nebo že nebylo včas učiněno z moci úřední opatření o nové úpravě platové, t. j. podle odst. 1., § 70 vlád. nařízení.

Odstavce 6. a 7. vl. nař. rovněž mají na mysli jen pozdější změnu nebo zrušení výměru, vydaných podle vlád. nař. čis. 15/1927 Sb. z. a n. o nové úpravě platových požitků.

Výměr upravující požitky žalobcovy podle vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. nebyl však později ani zrušen, ani změněn, ani se mu nedostalo menších požitků, než byly mu tímto výměrem přiznány, a mohl proto jen proti způsobu vyměření služebních příjmů z moci úřední použití opravných prostředků v § 70, odst. 1. a 2., vytčených, t. j. námitek, případně odvolání.

Tím, že žalobce nepoužil stanovených opravných prostředků v pořadu správním a nezískal si konečné rozhodnutí ministerstva železnic o nyní zažalovaném nároku, připravil se o zákonný předpoklad, aby řádné soudy mohly rozhodovati o této věci, ježto není-li tu konečného rozhodnutí poslední opravné stolic správní (srov. doslov zákona § 105 úst. l. a § 1 zák. 217/25 Sb. z. a n. »po vyčerpání všech opravných prostředků«, t. j. v řízení správním), jest o jeho žalobním nároku pořad práva vyloučen.

Rozsudky nižších soudů i řízení dosud provedené jsou tudíž zmatečné podle § 477, č. 6 c. ř. s., a ježto k nepřipustnosti pořadu práva je v každém období řízení hleděti (§ 240, posl. odst. c. ř. s. a § 42 j. n.), bylo je z úřadu k dovolání žalovaného zrušiti a žalobu odmítnouti a z té příčiny se dovolací soud již ani neobíral další otázkou prekluse žalobního nároku ve smyslu § 2 zákona čis. 217/1925 Sb. z. a n.

400.

Dříve, než jest pracovní soud skutečně zřízen, přísluší spory uvedené v §§ 1 a 2 zákona o pracovních soudech (č. 131/31) k věcné příslušnosti okresního soudu, jehož místní příslušnost jest určena podle § 3 cit. zákona. Rozh. nej. soudu z 6. VI. 1932, R I 425/32 Juristenzeitung 1503.

Je sice pravda, že zákonem o pracovních soudech z 4. července 1931, č. 131 Sb. z. a n., podle § 43, odst. 0, mabyl účinnosti 1. ledna 1932, avšak stěžovatelka přehlídí, že v § 42 byl vzat zřetel na to, aby spory uvedené v §§ 1 a 2, pokud nebude zřízen pracovní soud nebo oddělení okresního soudu pro spory pracovní, také v mezidobí mohly býti předloženy a projednány.

Pokud toho není dosaženo, přísluší podle § 42 spory uvedené v §§ 1 a 2 k věcné příslušnosti okresního soudu a ohledně jeho místní příslušnosti platí ustanovení § 3. Nelze přece míti za to, že by zákonodárce chtěl v přechodné době od 1. ledna 1932 do skutečného zřízení pracovních soudů nebo oddělení okresních soudů pro pracovní spory ponechat zaměstnance s jejich nároky z pracovní, služební nebo učební smlouvy bez nutné soudní ochrany.

Mylným je názor stěžovatelky, že vyhláška ministra spravedlnosti ze (17. března 1932, č. 44

Sb. z. a n., není v souhlasu se zákonem č. 131/31 a s § 4 vládního nařízení č. 180/1931 Sb. z. a n. Vláda byla ke zřízení zvláštních oddělení pro pracovní spory u okresních soudů výslovně zmocněna v § 4, odst. 2., zákona č. 131/1931 Sb. z. a n., vládním nařízením z 1. XII. 1931, čís. 180 Sb. z. a n., v § 5 nařídila, že m. j. také u okresního soudu v K. jest zřídit oddělení pro pracovní spory, a v § 4, odst. 2., pověřila ministra spravedlnosti, aby určil den zahájení činnosti pracovních soudů a oddělení okresních soudů pro spory pracovní, uvedených v §§ 2 a 3, vyhláškou uveřejněnou ve Sbírce zákonů a nařízení. To se stalo vyhláškou ministra spravedlnosti ze 17. března 1932, uveřejněnou pod č. 44 Sb. z. a n. z roku 1932, ve které m. j. bylo stanoveno, že také oddělení okresního soudu v K. pro pracovní spory zahájí svoji činnost dne 1. září 1932.

Poměňadž žaloba bylo podána dne 22. února 1932, tedy v době mezi 1. lednem 1932 a 1. zářím 1932, jest podle § 42, zák. č. 131/1931 Sb. z. a n., pro tento spor věcně i místně příslušným dovolaný okresní soud.

401.

Byla-li smluvena výpovědní lhůta, zaměstnavatel však ponecháno právo ještě před uplynutím výpovědní lhůty smlouvu zrušiti proti zaplacení smluveného odbytného, aniž by důvod k okamžitému propuštění musil býti soudem zjištěn, platí také pro takový nárok na odškodnění šestiměsíční preklusivní lhůta § 25 zákona o obch. pom., resp. § 23 zákona č. 244/22. Rozh.

Z rozhodnutí ve věcech sociálně pojišťovacích.

403.

I. Ani podle zák. č. 221/24 nepojí se vznik pojištění k pouhému faktu konání prací nebo služeb, nýbrž je třeba, aby k tomuto faktu přistoupil titul právní, smluvený poměr pracovní, služební nebo učňovský. — II. Sjednání smlouvy služební může se tu státi také konkludentními činy. Nál. nejv. spr. soudu z 9. II. 1932, č. 1998, Boh. A 9658. Prejudikatura: ad I.: Boh. A. 6480/27, ad II.: 7632/28, 8001/29.*)

Jak podle zák. č. 268/19 (§ 1), tak podle zák. č. 221/24 (§ 2) jest předpokladem pojistné po-

*) Boh. A. 6480/27 (nál. nej. spr. soudu z 14. IV. 1927, č. 6399): ... vznik pojištění nemoc. a jeho zánik nepojí se k pouhému faktu vykonávání či nevykonávání prací neb služeb, nýbrž že tu jest vždy spojitost se smluvním poměrem, takže pojistný poměr vyžaduje ke svému vzniku 1. uzavření smlouvy služební (učňovské), 2. zahájení prací neb služeb na základě této smlouvy,, musí tu tedy býti vedle momentu právního (smluveného poměru pracovního) i moment faktický (zahájení ... prací neb služeb ...). Srov. Boh. A. 3634/24 a 4308/25.

Boh. A. 7632/28 (nál. nej. spr. soudu z 13. XII. 1928, č. 20.750/27, v »Prac. právu«, roč. VIII., str. 44): ... Od obou stran, takový pracovní poměr uzavírajících, požaduje se souhlasný projev vůle, pozůstávající v tom, že jedna osoba — zaměstnanec — projevuje ohoťu k jistým službám, a druhá osoba — zaměstnavatel — tuto pohotovost přijímá a s ní disponuje, ať již smlasný projev vůle se stal výslovně, ústně či písemně, nebo mlčky, činy konkludentními, zejména faktickým započatím práce bez odporu se strany zaměstnavatele, výplatou mzdy a pod.

Boh. A. 8001/29 (nál. nej. spr. soudu z 4. VI. 1929, č. 11.132, v »Prac. právu«, roč. VIII., str. 75): Aby pak došlo ke smlouvě služební, třeba pojem souhlasné vůle smluvních stran, tudíž nabídnutí služeb se strany zaměstnance a přijetí této pohotovosti se strany zaměstnavatele, což se ovšem může státi i mlčky (činy konkludentními) na příklad tím, že zaměstnanec s vědomím zaměstnavatelovým koná pro něho práce (služby) a podřizuje se jeho dispoziční moci.

nejv. soudu z 18. VI. 1932, Richterzeitung, roč. XIV., č. 10, str. 217.

Z obsahu smlouvy se podává, že »přerušením« rozumí se »zrušením« smlouvy. Dotčenou úmluvou byl na jedné straně vytěčen zákonný důvod předčasného propuštění podle § 27, č. 1 zákona o obch. pom., na druhé straně smluveno, že zaměstnavatel nemusí tento důvod soudně zjišťovati, a konečně byl pro tento případ výpočet škody z předčasného propuštění, které zaměstnanci podle § 29, zák. č. 20/1910 ř. z., resp. § 21, zák. č. 244/22 Sb. z. a n., přísluší. Nárok žalobcův na náhradu ušlého zisku z důvodu přerušení služební smlouvy rovná se zcela nároku na náhradu škody z předčasného propuštění ve smyslu shora dovolaných zákonných ustanovení; platí proto o něm předpis § 54 zákona z 1. ledna 1910, č. 20 ř. z., resp. § 23 zákona z 15. července r. 1922 č. 244 Sb. z. a n., že zejména musí býti uplatněn do šesti měsíců po uplynutí dne, kdy nastalo propuštění. Tato lhůta jest preklusivní a musí býti k ní hleděno z úřadu.

402.

I. Je-li úraz způsobený silostrojem úrazem podnikovým, mají místo pouze předpisy § 46 zákona o úrazovém pojištění, které § 4 zákona o ručení za škody z provozu jízdních silostrojů nedoznaly změny.

II. Procesní soud jest vázán rozhodnutím úrazové pojišťovny, že úraz jest úrazem podnikovým. Rozh. nejv. soudu z 2. června 1932, Rv II 329/31. Váz. obč. 117.15.

vinnosti, aby osoba, o níž jde, konala práce nebo služby na základě (smluveného) poměru pracovního, služebního nebo učňovského a nekonala jich jako vedlejší zaměstnání nebo příležitostně. Z předpisů těch plyne, že vznik pojištění se nepojí k pouhému faktu vykonávání prací neb služeb, nýbrž že k tomuto faktu musí přistoupiti ještě právní titul (smluvený) poměr pracovní, služební nebo učňovský (srov. Boh. A. 6480/27).

Jest mimo spor, že první předpoklad — vykonávání prací neb služeb — jest v daném případě splněn, sporným jest, jak již řečeno, zdali mezi stěžovatelem a Annou Ch. byl v kritické době poměr pracovní (služební) podle cit. norem.

Poměr pracovní (služební) tu jest, byla-li mezi stranami uzavřena smlouva služební podle § 1151 o. z. o., jež vzniká, zaváže-li se někdo konati jinému na nějaký čas služby. Nezbytným požadavkem takovéto smlouvy služební jest tudíž vzájemný souhlas, pozůstávající v tom, že jedna osoba — zaměstnanec — dá svou pracovní schopnost druhé osobě — zaměstnavateli — k dispozici a tento jí disponuje. K námítkě stížnosti, že o nějaké smlouvě služební mezi zmíněnými stranami nebylo vůbec jednáno a nebylo také nic ujednáno, dlužno upozorniti na to, že sjednání smlouvy služební může se státi nejenom výslovně, nýbrž i mlčky (činy konkludentními), na příklad tím, že zaměstnanec s vědomím zaměstnavatele koná pro něho práce nebo služby a zaměstnavatel služby ty přijímá a odměňuje ať již mzdou v hotovosti nebo v naturálních (srov. Boh. A. 7632/28, 8001/29).

Zaměstnavatel, popíraje platnost pracovního poměru a tím i poměru pojistného, nemůže s úspěchem uplatňovati námitku, že zaměstnanec při uzavírání služební smlouvy ho uvedl v podstatných bodech v omyl, když i po zjištění omylu ve smlouvě pokračoval. Nál. nejv. spr. soudu z 3. II. 1932, č. 1592/32 Sb. ÚSP. 102.

405.

Jde-li o to, zjistiti, zda to které zaměstnání jest vedlejší, nutno je srovnati s jiným zaměstnáním nebo životním postavením téže osoby. Samozřejmě lze srovnávati tato zaměstnání nebo životní postavení jenom v témže časovém úseku, neboť jen v takovém případě jsou vedle sebe a srovnání schopny. Nelze tedy srovnávati zaměstnání nebo životní postavení v době přítomné se zaměstnáním nebo životním postavením v době minulé, stejně jako nelze srovnávati tam, kde jest jen jedno zaměstnání nebo životní postavení. Nález nejv. správn. soudu ze 17. V. 1932, 7831/32.

Nejvyšší správní soud již ve svých nálezech Boh. A. 4285/24, 5486/26, 8083/29*) a jiných vyslovil, že vedlejším zaměstnáním jest ono, které, porovnáno jsouc s jiným zaměstnáním nebo jiným životním postavením téže osoby, jest s hlediska hospodářského a sociálního povahy podřadné.

Jde-li tedy o to, zjistiti, zda to které zaměstnání jest vedlejší, nutno je srovnati s jiným zaměstnáním nebo životním postavením téže osoby. Samozřejmě lze srovnávati tato zaměstnání nebo životní postavení jen v témže časovém úseku, neboť jen v takovém případě jsou vedle sebe a srovnání schopny. Nelze tedy srovnávati zaměstnání nebo životní postavení v době přítomné se zaměstnáním nebo životním postavením v době minulé, stejně jako nelze srovnávati tam, kde jest jen jedno zaměstnání nebo životní postavení.

406.

I. Z pojištění podle § 3 zák. č. 221/24 nelze vyjímati práci domácíou z důvodu, že je zaměstnáním vedlejším. — II. Při posuzování, zda jsou dány předpoklady § 3 zák. č. 221/24 pro pojištění domácího dělníka, který koná práce domácí pro několik zaměstnavatelů, je bráti v počet úhrn těchto zaměstnání. Nál. nejv. spr. soudu z 2. IV. 1932, č. 5185/30, Boh. A 9791. Prejudikatura: Boh. A 8528/30, 8921/30, 3599/24.

Zákon č. 221/24 neprovedl zásadních změn v okruhu osob povinných pojištěním podle § 3 tohoto zák. proti dřívějšímu zákonu nemocenskému (§ 1, odst. 2., zák. č. 268/19). Nahradil sice slovo »pravidelně« dřívějšího zákona výrazem »z povolání«. Změnou tou však nechtěl zákon č. 221/24 nic měniti na dosavadních pojmových předpokladech nuceného pojištění domácích

*) Boh. A 8083/29 (nál. nej. spr. soudu z 3. IX. 1929, č. 16/30) v »Prac. právu«, roč. VIII., str. 94.
*) Boh. A 8928/30 (nál. nej. spr. soudu z 2. I. 1930, č. 11.154/28) v »Prac. právu«, roč. IX., str. 40. Boh. A 8921/30 (nál. nej. spr. soudu z 2. XII. 1930, č. 18.718) v »Prac. právu«, roč. X., str. 42.

Boh. A 3599/24 (nál. nej. spr. soudu z 10. V. 1924, č. 8345): ... Jestliže zákon o nemoc. pojištění v § 1, odst. 2., váže povinnost domácích dělníků na předpoklad, že osoba, o jejíž pojištění jde, koná živnostenská práce pravidelně a nikoliv příležitostně, vysvitá z protikladu tohoto tolik na jisto, že jest požadavkem zákona, aby konání dotčené práce nebylo se zřetelem k obvyklému zaměstnání zjevem toliko náhodným, ojedinělým, nýbrž trvalým a tvořilo tak řádný zdroj příjmů osoby pracující.

dělníků, nýbrž volil pouze výraz přílehavější, přesnější, neodchýliv se tím od výkladu, který judikatura i praxe dávala výrazu »pravidelně« v § 1, odst. 2., nemoc. zák. Stačí tu poukázati na nál. Boh. A 3834/24, kdež se vykládá výraz »pravidelně« tak, že jím není míněno jen opakování práce v určitých stejných obdobích časových, nýbrž práce, která jest pravidelným zaměstnáním dělníka, to jest právě tím zaměstnáním, které ho činí příslušníkem oné zvláštní kategorie dělníků, kterou zákon zahrnuje pod výraz »domáckého dělníka«. Že nebyla zamýšlena nějaká změna pojmových znaků tohoto pojištění, došlo výrazu i materialních zák. č. 221/24, a to v důvodové zprávě k tisku 4186/23, kdež se k § 3 praví: »Pojistná povinnost domácích dělníků upravena shodně s dosavadním zněním zákona o nemocenském pojištění.«

Z toho ovšem plyne oprávněnost úsudku, že tento zák. č. 221/24 neměl ani v úmyslu měniti něco na výkladu, jehož se dostalo pojmu domácího dělníka s hlediska sociálního pojištění v judikatuře tohoto soudu a neshledává nss proto překážky, ani se nedovolal svých nálezů, vydaných za platnosti § 1, odst. 2., nemoc. zák. Tak bylo vysloveno v nál. Boh. A 8528/30, že povinné pojištění domácích dělníků jest posouditi výhradně podle odst. druhého § 1 nemoc. zák., jenž stanoví samostatně a odlišně od odstavce 1. téhož paragrafu pojmové znaky pojištění povinnosti domácích dělníků, zejména neobsahuje ustanovení, vylučující vedlejší zaměstnání z nuceného pojištění. Nelze tudíž ani při posuzování pojištění povinnosti podle § 3 zák. č. 221/24 vylučovati z povinného pojištění práci domácíou z důvodu, že jest zaměstnáním vedlejším, resp. že není zaměstnáním hlavním a hlavním zdrojem výživy dělníka. Bude třeba jen zkoumati, zdali pracující jest příslušníkem oné zvláštní kategorie dělníků, kterou zákon zahrnuje pod výraz domácího dělníka, čili zda domácí práce jsou konány »z povolání a nikoli pouze příležitostně«, t. j. trvale a pravidelně tak, aby tvořily řádný zdroj příjmů osoby pracující, a nikoliv ojediněle a nahodile (srov. také Boh. A 3599/24). Okolnost, že domácí dělník pracuje pro několik zaměstnavatelů, nemá vlivu na pojištnou povinnost; cit. § 3 stanoví pojištnou povinnost výslovně i pro tento případ (»na základku jednoho nebo několika zaměstnavatelů«). Při zkoumání, zda jsou dány shora zmíněné předpoklady pojištné povinnosti domácího dělníka, který domácí práce koná několika zaměstnavatelům, jest ovšem bráti v počet úhrn těchto zaměstnání, ježto jen pak bude lze souditi, zda domácí práce jest konána z povolání a nikoli pouze příležitostně.

Na otázku, který z několika zaměstnavatelů jest povinen domácího dělníka pojištit, zák. č. 221/24 nedává výslovně odpovědi. Z toho však, že ustanovení § 169 odst. 2. a 3., která řeší otázku tu pro případy pojištění podle § 2, odst. 1., se podle odst. 4 téhož paragrafu na domácí dělníky nevztahují, nutno dovoditi, že okolnost, které z několika zaměstnání domácího dělníka jest hlavním a které vedlejší, je jak pro pojištnou povinnost, tak i pro závazek zaměstnavatelů, domácího dělníka pojištit, nerozhodná. Nařízení, jež by po této stránce stanovilo výjimky, dosud vydáno nebylo (§ 248, odst. 1.).

407.

Nemocenské pojištění nevztahuje se na ústavní léčení příslušníků pojištěncovy rodiny. Náklad s tím spojený, pokud není uhrazen náhradou částkou, určenou ministerstvem veřejného zdra-

voctnictví v dohodě s ministerstvem sociální péče, musí hradit pojištěnec, pokud jej měl podle zákona učinit sám. Rozh. nej. soudu z 1. IV. 1932, Rv I 370/31. Váž. obč. 11522.

Podle § 95 poj. soc. zák. ze dne 9. října 1924, čís. 221. Sb. z. a n., má nejen pojištěnec nárok na nemocenské ošetřování, t. j. zdarma lékařskou pomoc, jakož i potřebná léčiva a jiné terapeutické pomůcky pro sebe, nýbrž i pro příslušníky své rodiny. Pokud se týče léčení a ošetřování ve veřejné nemocnici, rozeznává zákon v §§ 149 a 150, zda jde o pojištěnce samého, či o příslušníky jeho rodiny. O hrazení nákladů za léčení a ošetřování příslušníků rodiny stanoví § 150, že náklady na jich léčení a ošetřování ve veřejných nemocnicích pojišťovny platiti nemusí. Poskytne-li však na poukaz pojišťovny léčení a ošetřování, je pojišťovna povinna nahraditi nemocnici »určitou část« nákladů ve výši, kterou určí ministerstvo veřejného zdravotnictví v dohodě s ministerstvem sociální péče. Co tedy zákon o sociálním pojištění stanoví ohledně třetích osob, může se vztahovati jen na povinné pojištění ze zákona, nikoliv na případ, pokud třetí osoba ke smlouvě zvlášť nepřistoupila. Nemocnice, pokud se týče zemský fond, nemá proti nemocenské pojišťovně nárok ani povinnost. Zbytek léčebného musí hraditi osoby, jež na základě veřejno-právního titulu jsou k tomu povinny, totiž osoby z titulu příbuzenského k výživě povolané, podle § 1042 obč. zák. Podle § 150 cit. zák., není nemocenská pojišťovna povinna zaplatiti náklady těchto ošetrovacích nákladů za příslušníky rodiny pojištěncovy. Nejsou totiž podle zákona sami příslušníci, pokud se týče pojištěnci, ohledně všech příslušníků pojištění, co do nákladu na ostatní léčení. Z toho plyne, že pojištěnec v případě ústavního léčení příslušníka rodiny jest podle zákona povinen, náklad tento nahraditi nemocnici, jelikož — jak uvedeno — na tento případ se jeho nemocenská pojištění nevztahuje.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání. Důvody: Dovolání opřené o dovolací důvody § 503, č. 3. a 5. c. ř. s., vytýká v pravdě napadenému rozsudku jen mylné právní posouzení věci, ale činí tak neprávem, neboť odvolací soud správně vystihl rozdíl mezi předpisy §§ 149 a 150, zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 Sb. z. a n., a správně vyložil, že se podle těchto předpisů nemocenské pojištění nevztahuje na ústavní léčení příslušníků pojištěncovy rodiny (§ 96 zák.) a že tudíž náklad s tím spojený, pokud není uhrazen náhradovou částkou, určenou minister-

stvem veřejného zdravotnictví v dohodě s ministerstvem sociální péče, musí hraditi pojištěnec, pokud jej podle zákona měl učinit sám. Dovolání se proto odkazuje na správné důvody napadeného rozsudku, jež se plně kryjí se zdejšími rozhodnutím, uveřejněným ve Sb. n. s., pod čís. 11.046*) a souhlasí se stanoviskem, zaujatým ministerstvem zdravotnictví a tělesné výchovy, v oběžníku ze dne 26. dubna 1928, č. 12.888, otištěném v knize dr. Jiřího Pleskota »Zákon o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří« v Praze 1931, str. 194. Dovolání neprávem odkazuje k zdejšímu rozhodnutí ze dne 4. září 1930, R I 359/30, uveřejněnému ve Sb. n. s. pod čís. 10.106**), z jehož důvodů jest nad veškeru pochybnost jasno, že se nevztahuje na případ, kde ústavní léčení bylo poskytnuto rodinnému příslušníku pojištěnce, nýbrž samému pojištěnci.

408.

I podle zák. č. 221/24 jest za počátek onemocnění pokládati onen termín, kdy u pojištěnce vznikla potřeba lékařské pomoci a léčiva, třebaž v oné době ještě pracoval. Nál. nejv. spr. soudu z 3. II. 1932, č. 1389, Boh. A 9640.

Podle ustálené judikatury nss-u je pokládati za počátek onemocnění (vznik pojistného případu při nemocenském pojištění) onen termín, kdy u pojištěnce vznikla potřeba lékařské pomoci a léčiv, třebaž i v oné době ještě nepracoval a nerozhoduje, kdy nemocnělý se odebral k lékaři nebo do nemocnice, pokud se týče, kdy došlo k faktickému poskytnutí lékařské pomoci a léčiv; u těhotné ženy pak nastává pojistný případ ještě i tím okamžikem, kdy v době šesti neděl před slehnutím zastavila námezdní práci. Tak vykládala praxe a judikatura nss-u pojem pojistného případu (onemocnění) již za platnosti dřívějšího nemocenského zákona, a zákon č. 221/24, jenž je vybudován na stejných zásadách (arg. § 95, I, č. 1, II, č. 2) nemá ustanovení, jež by nutilo k uchýlení se od toho výkladu.

409.

Je-li namítáno, že důchod je nízký, protože byla prémiová rezerva nízko vypočtena, má pojišťovací soud řízení přerušiti, až bude pravoplatně rozhodnut ministerstvem sociální péče spor o výši premiové rezervy. Usnesení vrch. poj. soudu ze dne 12. XI. 1931, č. j. Cpo 486/31. Sb. ÚSP. 57.

Rozhodnutí soudů nižších stolic.

Placená dovolená nepřísluší těm, kteří v roce, kdy na dovolenou by jinak měli nárok, před jejím nastoupením byli propuštěni z práce z důležitých důvodů, které opravňují zaměstnavatele podle právních předpisů zrušiti pracovní poměr bez výpovědi. Rozsudek pracovního soudu

v Náchodě z 12. října 1932, Cpo 23/32.

Strany nesporně přednesly, že žalobkyně byla zaměstnána u žalované strany jako prádlena nepřetržitě od roku 1925 do 21./V. 1932, kdy následkem těhotenství přestala pracovati, pobírala od 21./V. 1932 až do 23./VI. 1932 dávky těhotenství a premii za kojení a dne 23. VI. 1932 byla okamžitě propuštěna z práce.

Žalobkyně domáhá se náhrady za dovolenou v roce 1932 v nesporné výši 121 Kč 45 h, která jí prý přísluší, ježto práce dobrovolně neopustila.

*) Váž. obč. 11046 (rozh. nej. soudu z 2. X. 1931, R I 580/31 v »Prac. právu«, roč. X., str. 143): Nahradila-li nemocenská pojišťovna část nákladů spojených s nemocničním ošetřením příslušníka pojištěncovy rodiny, jest nemocnice oprávněna domáhati se náhrady zbytku nemocničních nákladů na tom, kdo jest ze zákona povinen pečovati o ošetřovanou osobu.

**) Váž. obč. 10106 (rozh. nej. soudu z 4. IX. 1930, R I 339/30 v »Prac. právu«, roč. IX., str. 85): Zaplacením zákonné úhrady nemocenskou pojišťovnou veřejné nemocnici jest nárok veřejné nemocnice na náhradu ošetrovacích nákladů pojištěnce vypořádan, takže nemocnice nemá nárok ani proti třetím osobám.

Žalovaná strana odpírá náhradu za dovolenou vyplatiti, ježto žalobkyně více než 4 neděle následkem těhotenství nepracovala, a proto byla pryž žalovaná strana oprávněna k okamžitému propuštění žalobkyně z práce.

Podle § 82, odst. h) živn. ř. může zaměstnavatel zrušiti pracovní poměr bez výpovědi, trvá-li u zaměstnance nezávinná nezpůsobilost k práci přes 4 neděle.

Nezávinná nezpůsobilost k práci nemusí býti jen důsledkem nemoci, nýbrž i z jiné příčiny, tedy i pro těhotenství.

Žalobkyně přestala následkem těhotenství pracovati od 21. V. 1932 po dobu delší 4 neděl a byla proto žalující strana oprávněna podle § 82, odst. h) živn. ř. dne 23. VI. 1932 k okamžitému propuštění jejímu.

Bylo-li zde toto oprávnění žalované strany, pak nepřísluší žalobkyni nárok na náhradu dovolené, ježto podle § 11, zák. o placené dovolené nepřísluší placená dovolená těm, kteří v roce, kdy na dovolenou by jinak měli nárok, před jejím nastoupením byli propuštěni z práce z důležitých důvodů, které opravňují zaměstnavatele podle právních předpisů zrušiti pracovní poměr bez výpovědi.

Príslušnost pracovního soudu ve sporech domáckých dělníků. Usnesení pracovního soudu v Aši z 9. IX. 1932 Cpr. 13/32, usnesení krajského soudu v Chebu z 15. X. 1932, Opr 13/32 (Mitteilungen des deutschen Hauptverbandes der Industrie, roč. XIII., č. 45, str. 550).

Ježto žalobce s ohledem na to, že měl vlastní stroj a na tomto stroji také jiné než žalované firmě vykonával práci, dále že zaměstnával cizí pomocné síly a podléhal daňové povinnosti nejen co do obrátové daně, nýbrž i co do daně výdělkové, není jeho smlouva smlouvou, která by podle § 1 a 2 zák. z 4. VII. 1931, č. 131 Sb. z. a n., odůvodňovala příslušnost pracovního soudu a proto soud musil ve smyslu § 25. cit. zák. vysloviti svoji věcnou nepřislušnost.

Krajský soud v Chebu jako soud rekursní žalobcův rekurs zamítl, napadený nález potvrdil a důvody soudu první stolice doplnil takto:

Okolnost, že žalobce byl žalovaným přihlášen u nemocenské pojišťovny a k sociálnímu pojištění, není ještě rozhodnou pro právní povahu pracovní smlouvy žalobcovy a žalovaného a nemůže býti při zjištění prvního soudu domněnka služební smlouvy z důvodu této okolnosti býti vzata v úvahu.

Ochrana podle § 22 zák. o závodních výborech nepřísluší členu závodního výboru, byla-li mu výpověď z pracovního poměru zaměstnavatelem doručena před zvolením. Nálež rozh. kom. v Přesticích ze dne 25. října 1932, čj. Rk 1/32.

Podle přednesu stran je nesporno, že M. E. byl v kaolinových závodech zaměstnán po 19 let a to v dílně zámečnické a že dostal výpověď, která mu byla doručena poštou 17. X. 1932.

Když to žalující strana tvrdí, že nejde o hromadnou výpověď, aspoň ne v oddělení dílny zámečnické, a že E. M. je zvoleným členem závodního výboru, zvolen byl dne 18. X. 1932, a že tudíž používá ochrany zákona, žádá o vyhovění žádosti.

Žalovaný naopak tvrdí, že jde o hromadnou výpověď v oddělení cihelna, jež zasahuje samo sebou i jiná oddělení omezení práce a že M. ještě členem závodního výboru v době výpovědi nebyl, ježto volby byly až 18. X. 1932 a výpověď doručena 17. X. 1932 a že proti vol-

bám podány jsou k rozhodčí komisi námitky pod č. j. 1238/32 právě i proti osobě E. M. a žádá zamítnutí žaloby. Soud má za prokázáno z přednesu stran a svědeckých výpovědí, že kaolinové závody mají již přes 2 roky špatnou konjunkturu a omezují stále výrobu a propouští dělníky, tak že z původního stavu dělníků kol 1.200 jest jich dnes zaměstnáno 430 a že dnem 14. X. propuštěných hromadně 20 dělníků z oddělení cihelna a z oddělení opravná dílna 5 dělníky, mezi nimi M., ježto omezení výroby v jednom oddělení zasahuje i do druhého a jde-li o hromadnou výpověď v oddělení opravná dílna, neboť nelze dělit výpovědi podle výpovědi, nýbrž pokládati nutno výpověď všech 23 dělníků za jediný celek, hromadnou výpověď. Posléze nutno tuto výpověď dělníků pokládati i za pokračující článek dřívějších výpovědí, jež se dějí již přes rok, právě následkem špatné konjunktury a omezení výroby, a je to stále jedno a totéž hromadné vypovídání, jež jen ze sociálních důvodů děje se po partiích.

Rovněž má soud za prokázáno, že dostal výpověď dřív, t. j. 17. X., než byl zvolen 18. X., a že ještě pravoplatně zvolen není, že výpověď působí od okamžiku doručení a ne od projití výpovědní lhůty a že E. M. členem záv. výboru v době výpovědi nebyl a dosud pravoplatně není. Neplatí tedy na něj ochrana zákona podle § 3, odst. g) a § 22, zák. č. 330/1921, jako i rozhodnutí nejv. správ. soudu čís. 6841/27. Bohuslav a roz. 12.223/22 potvrzuje a rozhodčí komise souhlas k výpovědi dává. *)

Kontrolor výroby koná vyšší nekupecké služby ve sm. § 1, zák. o obchodních pomocnících. Rozsudek pracovního soudu v Praze z 1. srpna 1932, Cpo III 728/32.

V žalobě domáhal se kontrolor č., aby jeho pracovní výkon byl posuzován za druh vyšších služeb podle § 1 zákona o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. z., o služební smlouvě obchodních pomocníků a jiných zaměstnanců v podobném postavení. V žalobě odůvodnil svoji žádost tím, že popsal druh vykonané práce, ku které je předpokladem odborná znalost výkresů a všech záznamů, podle kterých se strojové součástky měří, porovnávají a kontrolor rozhoduje, zdali má býti ve výrobě jednotlivých kusů pokračováno. Sám také je absolventem Státní průmyslové školy v Mladé Boleslavi a žalovaná strana také při jeho přijetí do služeb kladla na odborné vzdělání důraz.

Žalovaná strana namítala, že se jedná o prá-

*) V nálezu z 4. XI. 1922, č. 12223 Boh. A 1617, nej. spr. soud vyslovil právní větu: »Okolnost, že zaměstnanec jest při volbě závodního výboru podle zák. č. 330/21 kandidován, nepřekáží zaměstnavateli, aby i ve volebním období rozvázal jeho pracovní (služební) poměr, pokud není jiné zákonné překážky.« Na tomto názoru setrval nej. spr. soud také pokud jde o členy volebního výboru (Boh. A 3262/1924, 3373/1924, 3427/1924).

Přítomný nálež právě se však práve cit. právních vět neprávem. Jde o jinou otázku: Pracovní poměr v době zvolení trvá, byl však před zvolením vypovězen. Jde o to, zda výpověď, která byla dána před zvolením má právní účinky i v tom případě, že před skončením výpovědní lhůty vypovězený byl zvolen členem závodního výboru.

A tu nelze souhlasiti s názorem, že pracovní poměr uplynutím výpovědní lhůty skončí i tehdy, nebyl-li dán souhlas rozhodčí komisi. Právní situace vypovězeného zvolením se podstatně změnila, ježto tžž nabyl zvolením nároku na ochranu podle cit. § 22. Propuštěním v druhé větě § 22, odst. 22. jest rozuměti skutečné rozvázání pracovního poměru (Boh. A 5064/1925). Proto, má-li v naznačené situaci dojíti ke skončení pracovního poměru, bylo by třeba k tomu souhlasu rozhodčí komise.

ci manuální, že žalobce byl třídič a nikoliv kontrolor a nabízel o tom důkaz výsledkem svědků, kteří však důkaz o manuální práci neprovedli.

Průvodním řízením bylo zjištěno, že žalobcovy pracovní výkony spočívaly v kontrolování různých součástí automobilů přesnými měrkami, různými měřidly a pomocnými nástroji jdoucími do tisíciny milimetru, podle výkresu, a rozhodováním, zdali má být v opracování jednotlivých kusů pokračováno.

Tyto výkony spadají pod pojem vyšších nekupeckých služeb ve sm. § 1. zák. č. 20/1910 ř. z. o obchodních pomocnících.

Je-li vyplácení nemocenského přerušeno obdobím, trvajícím déle než osm týdnů, započítává se toto období do doby, po kterou jest vypláceti nemocenské, jen tehdy, bylo-li v tomto období poskytováno nemocenské ošetření. Rozs. poj. soudu v Litoměřicích z 4. I. 1932, Cro 39/51.

Nárok žalobcův na zaplacení nemocenského za dobu od 9. května až do 25. září 1931 je závislý na tom, zdali doba od 31. července 1930 až do 26. září 1930, za níž žalobce nepobíral nemocenskou podporu, naopak stál v pracovním poměru, musí být započtena do lhůty § 95-I-2 zákona o soc. poj. či nikoliv. Jedná se v daném případě o období, které trvalo delší dobu osmí týdnů a sluší podle jasných ustanovení § 95-I-2, poslední odstavce zákona o soc. poj., toto období započísti, bylo-li v něm poskytnuto pouze ošetřování. První soud měl proto vyšetřit, zdali žalobce, jak žalovaná strana tvrdila, v době od 31. VII. až do 26. září 1930 byl nemocen, t. j. zdali potřeboval lékařské pomoci a léků, třebaž byl při tom práce schopem, poněvadž na tomto zjištění záviselo započtení této periody.

K odstranění této vady připustil a provedl pojišťovací soud důkaz znalcem a zjišťuje na základě jeho posudku, že žalobce v době od 31. VII. až do 26. září 1930 nepotřeboval lékařské pomoci ani léků. Tím odpadá však předpoklad pro započtení tohoto období do lhůty § 95-I-2 zákona o soc. poj. a první soud tudíž nepochybil, jestliže k tomuto období nepřihlédl.

K pojmu vedlejšího zaměstnání podle § 2, zák. č. 221/24. Rozh. zemského úřadu v Praze z 30. VIII. 1932, č. j. 416.042 ai 1932/15—2658/6/51.

Zaměstnání jest tenkrát vedlejším ve smyslu § 2 cit. zák., když v porovnání s jinou činností nebo životním postavením té které osoby s hlediska hospodářského jest povahy podřídné. Nemí tedy třeba, aby stály proti sobě dvě výdělečné činnosti téže osoby, nýbrž rozhodující jest, zda s hlediska hospodářského nebo sociálního jeví se činnost, o níž tu jde, zaměstnáním podružným, t. j. talkovým, jež nelze s hlediska právě vytčeného hodnotiti na životní postavení a základ existence dotčené osoby.

V konkrétním případě bylo zjištěno, že H. byla u firmy br. F. zaměstnána od 15. ledna 1931 do 5. června 1931, jest úplně nemajetná a posluha byla jediným zdrojem její výživy. H. udala při výslechu u městského úřadu v L., že

v roce 1931 byl její manžel delší dobu bez zaměstnání a po ten čas živila ze svého výdělků za posluhu u uvedené firmy celou rodinu. Tuto výpověď potvrdil její manžel F. H. a tři další svědci.

Okresní nemocenská pojišťovna v L. popírá, že posluha, z níž plynul H. měsíční příjem 140 Kč, mohla být hlavním zdrojem její výživy, když z ní měla žít pětičlennou rodinu. Dále popírá pojišťovna správnost údajů F. H. o výši jeho mzdy, resp. příspěvků na domácnost. K těmto námitkám nelze bráti zřetel jako rozhodným pro řešení sporného případu, protože při posuzování povahy zaměstnání určité osoby nelze porovnávat výdělečnou její činnost s výdělečnou činností osoby jiné, byť tato jiná osoba byla manželem, sdílejícím s ní společnou domácnost a na tuto domácnost pravidelně přispívajícím. Také k námitce pojišťovny, že obstarávání vlastní domácnosti zabíralo větší část denní pracovní doby, nelze přihlížeti, protože hlavními zaměstnáním mohou být i práce kratší dobu trvající. Ani výše výdělků není rozhodující pro zodpovězení otázky, zda posluha H. byla zaměstnáním hlavním či vedlejším, nýbrž rozhoduje podle svrchu uvedeného kritéria jediné její celková hospodářská a sociální situace.

Z toho, že její manžel byl během té doby, kdy byla u firmy zaměstnána, po delší čas bez zaměstnání, takže H. jej a děti ze svého výdělků v té době živila, a z důvodů výše uvedených plyne, že její zaměstnání jako posluhovačky u fy br. F. bylo jejím vedlejším, nýbrž hlavním ve smyslu § 2 cit. zák. a podléhalo tudíž povinnému pojištění podle tohoto zákona.

Nebyl-li po změně v obsazení pracovního soudu (§ 412 c. ř. s.) opakovaně výslech svědků, nýbrž pracovní soud se spokojil s přečtením protokolů o jejich výpovědích, jde o vadu, jež nebyla zhojena opominutím výtky podle § 196 c. ř. s. Rozsudek krajského soudu civilního v Praze jako odvolacího ve věcech pracovních ze dne 5. října 1932, č. j. Opr. 131/32-15.

Podle § 53 zák. o prac. soudech má odvolací soud projednat věc znovu v mezích určených návrhy stran v odvolání. A tu žalující strana především vytýká, že první soud porušil zásadu vyslovenou v § 412 civ. ř. tím, že přes několikrát změnu ve svém obsazení pokračoval v provádění svědeckých důkazů, aniž by znovu slyšel svědky předtím již vyslechnuté, a že talk vlastně vydán byl rozsudek od jiných soudců, než před kterými byly ony svědecké důkazy provedeny.

Že první soud postupoval tak, jak odvolatelka tvrdí, je patrné ze spisů, a je proto přísvědčiti vývodům odvolání, že jde tu o vadu řízení, která nemůže být zhojena ani opominutím výtky podle § 196 civ. ř.

Již z toho důvodu odvolací soud, řídě se shora zmíněným ustanovením § 53 zák. o prac. soudech, opakoval veškeré důkazy svědecké a není třeba zkoumati, zda toto opakování bylo by snad nutným i pro dále vytýkané nesprávné hodnocení důkazů, resp. pro odpor se spisy.

Poznámky.

Rozdělení mandátů mezi sdružené listiny při volbě do závodního výboru.

Při volbě závodního výboru mohou podle § 15 nař. č. 2/22 Sb. z. a n. zástupci návrhů různých volebních skupin předsedovi volebního výboru

předložit společně prohlášení, že listiny svých skupin navzájem sdružují.

Toto sdružení má ten význam, že při rozvrhu mandátů se k nim hledí jako k celku.

Byly-li takto přikázány mandáty volebním

skupinám; jde o rozdělení mandátů mezi jednotlivé sdružené listiny. Tento rozvrh provede rovněž volební výbor (§ 21 vol. nař.). Při tom má postupovati volební výbor »podle zásad uvedených v §§ 19 a 20« (cit. § 21).

Toto příliš všeobecně znějící ustanovení o »zásadách §§ 19 a 20« zavádá příležitost ke sporům o tom, zda rozdělení mandátů mezi jednotlivé sdružené listiny jest provésti podle volebního čísla, podle kterého byly rozvrženy mandáty vůbec (§ 19 vol. nař.), či zda jest rozdělení provésti podle nového volebního čísla zjištěného podle počtu hlasů odevzdaných pouze sdružené listině kandidátní.

Př.: Volby jedenáctičlenného záv. výboru účastní se pět volebních skupin, z nichž 1. až 3. a 5. skupina listiny sdružila, čtvrtá účastnila se volby samostatně. Hlasů bylo odevzdáno: I. — 245, II. — 188, III. — 333, IV. — 157, V. — 408, celkem 1331 hlasů a volební číslo tedy bylo 111. Podle tohoto volebního čísla připadá skupině IV. jeden mandát (zbytek 46 hlasů), sdruženým listinám 10 mandátů (zbytek 64). Nyní jest rozdělit 10 mandátů mezi sdružené listiny I., II., III. a V. Použijeme-li volebního čísla 111, říká se I. skupině 2 mandáty (zbytek 23), II. skupině 1 mandát (zbytek 77), III. skupině 3 mandáty (zbytek 0) a V. skupině 3 mandáty; zbývající 10. mandát připadne II. skupině vzhledem k největšímu zbytku 77 hlasů. Naproti tomu, použijeme-li pro tento rozvrh volebního čísla počítaného podle počtu hlasů odevzdaných sdruženým listinám (1174) a podle počtu mandátů na ně připadajících (10), t. j. volebního čísla 107 (1174:11), vypadne rozvrh takto: I. skupina 2 mandáty (zbytek 31), II. skupina 1 mandát (zbytek 81), III. skupina 3 mandáty (zbytek 12) a V. skupina 3 mandáty (zbytek 87), takže neobsazený 10. mandát připadne vzhledem k největšímu zbytku hlasů (87) skupině V.

Pro shora naznačenou otázku předpis § 21 vol. nař. určitou odpověď nepodává. Jestliže však stanoví, že jest použití zásad §§ 19 a 20, jest míti za to, že totéž platí i při stanovení volebního čísla. Při tom nelze se dovolávati toho, že podle zásad §§ 19 a 20 jest vypočítati nové volební číslo, neboť byl-li rozvrh mandátů mezi sdružené a samostatné listiny proveden podle určitého volebního čísla, platí toto číslo i pro rozvrh mezi sdružené listiny. Jinak volební výsledek by nutně byl zkreslen. Totéž platí podle volebního řádu do obcí (§ 48). Zvláštní ustanovení obsahuje § 47 vol. řádu zem. a okr. zastupitelstev.

Určení počtu členů závodního výboru při zkrácené pracovní době a vysazení z práce.

»Mitteilungen des Deutschen Hauptverbandes der Industrie« (roč. XIII., č. 31, str. 382—283) referují o právním stanovisku zaměstnavatelské ústředny v otázce, co je právem, jestliže v podniku během funkčního období mění se počet zaměstnanců buď pro omezení výroby nebo když z téhož důvodu jsou zaměstnanci v práci pouze v turnusech.

Vycházejíc z názoru, že pro počet členů závodního výboru jest rozhodným počet zaměstnanců v den vypsaní volby, dospívá tato ústředna k úsudku, že změna v počtu zaměstnanců během funkčního období zůstává bez jakéhokoliv vlivu na složení závodního výboru. Totéž platí, byla-li práce rozvržena v turnus tak, že v určitý čas je zaměstnána pouze část zaměstnanců, kdežto zbývající nepracují.

K tomu jest poznamenati, že tyto skutečnosti nemají rovněž vlivu na zjištění počtu členů závodního výboru v tom smyslu, že i v talkovém případě je bráti v úvahu celkový počet zaměstnanců, tedy nikoli pouze ony, kteří právě v den vypsaní volby pracují, nýbrž i ony, kteří v tento čas jsou mimo skutečné zaměstnání. Zákon o závodních výborech ani v § 1, ani v §§ 7, 10, 13 a 14 neklade požadavek nepřerušného, stále, každého dne fakticky vykonávaného zaměstnání, nýbrž žádá zaměstnání »trvalé« (§ 1), tříměsíční zaměstnání (§ 13), nebo nepřetržité zaměstnání alespoň 12 měsíců (§ 14). Toto stanovisko jest kryto také judikaturou nej. spr. soudu, Srv. Boh. A 2718/1923, 6923/1927, 4709/1925, 2974/1925, 5157/1925).

Přirážka k důchodové dani a služební požitky.

Přechodná přirážka k dani důchodové a k dani z tantiém za berní léta 1930 a 1931 byla vyměřena zákonem č. 177/31 z důchodu převyšujícího 50.000 Kč. Zákonem č. 120/1932 byla tato hranice, pokud jde o přirážku k dani z důchodu za berní rok 1931, snížena na 15.000 Kč.

Jde o to, zda tato přirážka a event. její zvýšení, vztahuje se také na daně důchodovou, vybíranou ze služebních požitků.

K této otázce jest odpověděti záporně z těchto důvodů:

Jako § 2, zák. č. 177/31, tak § 1, zák. č. 120/32 uvádí, že přirážce jest podroben důchod podrobený dani důchodové, vyměřené podle ustanovení §§ 18—22, po případě § 34 zákona o přímých daních. Z toho vyplývá, že přirážce nejsou podrobeny služební požitky, z kterých jest vyměřena daň důchodová srážkou podle ustanovení §§ 28—33. Nepodléhají tedy přirážce mzdy a důchody až do nejvyšší hranice uvedené v § 30, t. j. z požitků, vyplácených týdně až ve výši 453 Kč a z požitků vyplácených měsíčně až ve výši 1963 Kč.

K tomu jest upozorniti, že vládní návrh zákona o přechodné přirážce k dani důchodové (č. j. 1465/III vol. obd.) v důvodové zprávě uvádí výslovně:

»Zaměstnanci, jimž jest daň důchodová sražena podle § 30 zákona o přímých daních, nepřicházejí — pokud jde o služební požitky — pro vybírání přirážky vůbec v úvahu, ježto jejich služební požitky, nepřesahující roční částky 23.556 Kč, nepřevyšují nejnižší hranici důchodu pro uložení přirážky rozhodnou.«

Důvodová správa vlády, návrhu zákona o zvýšení této přirážky (č. j. 1872/III vol. obd.) pak potvrzuje tento názor takto:

»Tato přirážka nevztahuje se na hrubé služební požitky, z nichž se daň sráží podle § 30 z. o př. d., ježto podle § 2, odst. 1., zák. č. 177-1931 Sb. z. a n., a to i podle navrhovaného jeho znění se tato přirážka vybírá pouze k dani důchodové vyměřované podle §§ 18—20, po př. § 34 z. o př. d., a nikoliv k dani vybírané sazbou v § 30 uvedenou. Je totiž administrativně a technicky nemožno, aby srážková daň, která za r. 1931 byla již úplně a za r. 1932 téměř z polovice byla sražena a odvedena, byla dodatečně zvyšována.«

Ze všech těchto důvodů jest míti za to, že ani přechodná přirážka k dani důchodové podle zákona č. 177/31, ani podle zák. č. 120/32 nevztahuje se na hrubé požitky, z nichž se daň důchodová vybírá srážkou podle § 30 zákona o přímých daních, t. j. na služební požitky vyplácené týdně až do výše 453 Kč a na služební požitky vyplácené měsíčně až do výše 1963 Kč.

K povaze služebního práva železničních zaměstnanců.

Otiskujeme v tomto čísle (č. 599) rozhodnutí nejvyššího soudu ve věci služebního poměru železničních zaměstnanců státních drah. Nelze prozatím ani dohlédnouti, jak hluboký zásah do služebního práva těchto zaměstnanců toto rozhodnutí znamená. Je sice pravda, že ma stanovisko v něm rozhodované postavil se nejvyšší soud již dříve v rozhodnutí 9.875 Vážný, avšak rozhodnutí to právem bylo označeno za povrchní, neboť jenom ležmo se dotýkalo jádra otázky, již nyní nejvyšší soud rozhodl slovy, že ve věci úpravy požitků rozhoduje ministerstvo železnic jako úřad správní správním aktem o nároku soukromoprávním a že tento správní akt lze napadnouti pouze tak zv. žalobou o přezkum podle zákona č. 217/1925. Je jisté, že tímto rozhodnutím posíleno bude stanovisko železniční byrokracie proti zaměstnanecké masě, neboť existují již případy, kdy železniční erár odvolává se na zmíněné stanovisko nejvyššího soudu i ve věcech pensijních, ačkoliv je nad vši pochybnost, že může se vztahovati názor nejvyššího soudu pouze na požitky aktivní a že v pensijních věcech železničních zaměstnanců, které dnes patří před rádné soudy, platí tříletá lhůta promlčecí (srv. Vážný 10.481). Mimo to nemůže se vztahovati také názor ten na jiná rozhodnutí ministerstva železnic, která se netýkají úpravy požitků, tedy na př. zbavení zaměstnance definitivy, zrušení pracovního poměru s ním a p. Vyskytne se zde skutečně řada přímo neřešitelných otázek v takových případech, kdy spor sám o sobě se úpravy požitků netýkající (spor o definitivu) projeví se v úpravě požitků platových. Vždyť již samo slovo »úprava požitků platových« bude zdrojem řady spomů. Spadá sem zrušení pracovního poměru anebo zastavení výplaty požitků? Dalším bizarním důsledkem je stav, podle něhž ministerstvo železnic rozhoduje ve věci služebních poměrů svých zaměstnanců jednou jako správní úřad (pokud jde o úpravu aktivních požitků), jindy jako kterákoliv jiná strana v poměru civilním (ve věci požitků pensijních), posléze pak někdy v témže aktu částečně jako správní úřad, částečně jako strana. Nejnepříznivějším důsledkem ovšem je, že se zde lhůta k žalobě z pracovního poměru zkracuje z normálních tří let na pouhé tři měsíce. To ovšem v souvislosti se spleitou právní situací, vytvořenou citovaným rozhodnutím, v níž se vyskytne jistě řada neřešitelných otázek, znamená pro zaměstnance práva neznalého těžkou, ba přímo nedozírnou újmu v jeho nároku na ochranu právní. Věc je tím spíše závažnější, že citované rozhodnutí nejvyššího soudu není nikterak přesvědčivým právě v otázce, zda v daném případě jde o správní akt ministerstva železnic, nehledíc ani k tomu, že se vůbec nevypořádalo s podrobnou argumentací žalobcovou, který zejména obsahlým poukazem na materiále zákona č. 217/25 a i na celý historický vývoj otázky té dovozoval, že nikde nebylo nikdy ani pomýšlení na to, aby ministerstvu železnic v takovýchto případech byl přiznán charakter správního úřadu nalezajícího právo.

Dr. F. K.

Volba místopředsedy závodního výboru z menšiny.

Závodní výbor volí ze sebe většinou hlasů předsedu, místopředsedu a zapisovatele. K žádosti menšiny, tvořící aspoň $\frac{1}{3}$ členů, je místopředsedu zvoliti z menšiny (§ 10, odst. 5., zák. o záv. výb.)

Byla vznesena otázka, zda místopředsedu volí menšina či závodní výbor, který je při volbě (výběru) omezen na příslušníky menšiny. Pochybnost při zodpovězení této otázky jest odůvodňována analogií volebního řádu do obcí.

Podle § 62 řádu volení v obcích, prohlásili před volbou obecní starosty v obcích, v nichž bylo voleno podle zásady poměrného zastoupení, menšina, mající aspoň $\frac{1}{4}$ členů obec. zastupitelstva, že činí nárok na úřad druhého náměstka, volí ho sama nadpoloviční většinou, ostatní členové zastupitelstva volí pak obecního starostu a prvního náměstka nadpoloviční většinou. Podle tohoto ustanovení volbu provádí menšina; při tom jest upozorniti, že není vázána na příslušníky menšiny, nýbrž pouze na členy obec. zastupitelstva (Boh A 460).

Použití analogie — i když bychom chtěli přiznati vůbec možnost analogického použití volebního řádu do obcí pro volby do závodního výboru — není ovšem na místě, ježto možno výsledku dojiti výkladem odst. 5., cit. § 10 bez použití této analogie.

První věta cit. 5. odstavce označuje závodní výbor jako oprávněný k tomu, aby zvolil ze sebe předsedu, místopředsedu a zapisovatele. Ve druhé větě, aniž by označoval subjekt, který o volbě rozhoduje (... je... zvoliti...), ustanovuje, že místopředseda má býti příslušníkem menšiny, jestliže tato menšina použije svého práva. O tom, kdo z menšinového místopředsedu zvolí, ustanovuje první věta. Zásada v ní obsažená (volí závodní výbor), není nikterak omezena větou druhou. Naopak: kdyby měla menšina sama rozhodovati o osobě zvoleného, bylo by třeba k tomu výslovného ustanovení, a to proto, ježto by jím byla teprve stanovena výjimka ze všeobecné zásady první věty. V tomto směru jest poukázati na § 62 řádu volení v obcích, který tento příkaz výslovně stanoví slovy: »... menšina... volí ho sama...«.

Jest proto trvati na tom, že uplatní-li menšina svoje právo na § 10, odst. 5., cit. zák., volí místopředsedu závodní výbor, který jest při výběru omezen na příslušníky menšiny.

Časopisy. Prager Juristische Zeitschrift (roč. XII., č. 16). Wilhelm Weizsäcker: Die Berggesetznovelle.

Richterzeitung (roč. XIV., č. 9). Dr. Hans Klatz: Wie lange besteht Anspruch auf Krankengeld?

Juristen-Zeitung (roč. XIII., č. 15). Dominik Eisinger: Wann sind Volontäre und namentlich Volontäre des Gerichtskanzleidienstes zwangsversicherungspflichtig? — Č. 19. Dr. Georg Weis: Bemerkungen zum Dienstvertragsrecht des Bankengesetzes.

Průmyslový věstník (roč. XIX., č. 53 až 54). Ing. Novotný: O nároku vysazených dělníků na placenou dovolenou.

Vychází 20. každého měsíce. — Předplatné ročně Kč 20.—, s přílohou »Archiv pracovního a sociálně pojistovacího práva« ročně Kč 32.—, pro předplatitele časopisu »Odborové sdružení československé« Kč 12.—, s přílohou »Archiv pracovního a sociálně pojistovacího práva« Kč 18.—. Redakce, správa a výprava v Praze I., Na Perštýně 11. — Majitel: Odborové sdružení československé. — Vydavatel a odpovědný redaktor Rudolf Tayerle. — Řídící redaktor Jaromír Hlaváček. — Tiskem Lidové knihtiskárny A. Němec a spol., Praha II., Hyberská ul. 7.

Novinová sazba povolena řed. pošt. a telegr. 208.937-VII.-1927.